

URIERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

M. Ubravsky

Serie nouă, nr. 365-368 / august-septembrie 2018

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Acum 27 de ani, poporul ucrainean și-a împlinit visul secular de a-și lua destinul în propriile mâini, în statul său suveran. Cea de-a 27-a aniversare a Independenței Ucrainei s-a dovedit a fi și de această dată un prilej pentru reafirmarea sprijinului din partea celor mai importante state ale lumii, prin vocea conducătorilor lor. Acest fapt este dovedit de mesajele primite de președintele Petro Poroșenko, căruia i-au fost adresate numeroase scrisori de felicitare și susținere din partea SUA, Franței, Germaniei, Marii Britanii, Poloniei, României ș.a.

După cum transmite Administrația Prezidențială a Ucrainei, președintele SUA, Donald Trump, a trimis un mesaj de felicitare pe adresa președintelui Petro

Zilei Independenței. „Cu ocazia Zilei Independenței Ucrainei vă transmit Dvs. și poporului ucrainean cele mai sincere felicitări, de asemenea din partea cetățenilor Germaniei“, se arată în scrisoarea de felicitare.

Președintele Germaniei a dat asigurări că țara sa susține Ucraina în depășirea provocărilor politice, economice și sociale care stau în fața ei. „Împreună cu partenerii săi europeni și internaționali Germania va milita și în viitor pentru ca oamenii din Ucraina să aibă o viață liberă și independentă, să trăiască în pace, stabilitate și bunăstare, a asigurat Domnia Sa.

Mesaj de felicitare cu prilejul Zilei Independenței Ucrainei a fost transmis și de președintele Italiei, Sergio Mattarella. „Cu prilejul sărbătorii naționale sunt

Liderii internaționali au salutat Ziua Independenței Ucrainei

Poroșenko cu prilejul Zilei Independenței Ucrainei: „În numele poporului Americii vreau să vă felicit pe Dvs. și poporul Ucrainei cu prilejul celei de a 27-a aniversări a independenței voastre pe care o veți marca la 24 august“, se arată în mesaj.

„Poporul Ucrainei are cu ce să se mândrească: de patru ani Ucraina se opune cu curaj agresiunii ruse, fiind binecuvântată de o societate civilă remarcabilă, de o economie în creștere și de Forțe Armate mai puternice ca niciodată“, a menționat Donald Trump. Președintele SUA a mai afirmat: „Vă rog să rețineți că SUA vor fi mereu alături de Ucraina atunci când ea își apără suveranitatea și integritatea teritorială în limitele frontierelor recunoscute pe plan internațional“.

În mesaj se arată că Guvernul SUA va continua să colaboreze cu Ucraina și va susține eforturile ei în ceea ce privește întărirea instituțiilor democratice, în consolidarea supremației legii și a luptei împotriva corupției, precum și în stimularea creșterii economice. Președintele SUA a urat Ucrainei un an nou pașnic, fericit și plin de succes.

Președintele Franței, Emmanuel Macron, l-a felicitat pe șeful Statului Ucrainean, Petro Poroșenko, și poporul ucrainean cu prilejul aniversării Independenței și a urat prosperitate și pace.

„Franța este alături de Ucraina în identificarea unei rezolvări durabile a conflictului dezlănțuit în estul țării. Susținerea pe care o acordăm Ucrainei este permanentă prin participarea Franței la „Formatul Normandia“. Vreau să reconfirm atașamentul Franței și al UE față de suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei în limitele frontierelor sale recunoscute pe plan internațional, se arată în scrisoarea de felicitare. „Franța nu recunoaște anexarea ilegală a Crimeei de către Rusia și consideră că revizuirea frontierelor prin forță contravine dreptului internațional“, a menționat Emmanuel Macron.

Președintele Republicii Federale Germania, Frank-Walter Steinmeier, i-a adresat președintelui Petro Poroșenko și poporului ucrainean felicitări cu prilejul

bucuros să transmit urări călduroase de pace și bunăstare poporului ucrainean prieten în numele italienilor și al meu personal. Pace, stabilitate și prosperitate în țara Dvs. sunt cele mai sincere urări pe care noi le susținem în cadrul eforturilor ce se depun în acest sens de către comunitatea internațională. Îndeplinirea Acordurilor de la Minsk este scopul pe care trebuie să-l urmărim în interesul Ucrainei și al întregii Europe în spiritul sincer de colaborare și de voință politică“, menționează președintele Italiei.

Președintele Poloniei, Andrzej Duda, l-a felicitat pe președintele Ucrainei, Petro Poroșenko, și pe ucrainenii cu prilejul celei de-a 27-a aniversări a Independenței Ucrainei. „Doresc să vă asigur de tot respectul față de poporul ucrainean care edifică cu tenacitate statul său independent și este gata de cele mai mari sacrificii în fața nerespectării dreptului internațional și a agresiunii armate a vecinului. Vreau să reafirm faptul că Polonia susține suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei în limitele frontierelor recunoscute internațional“, se menționează în mesaj. Președintele Poloniei s-a referit și la aspirațiile europene și euroatlantice ale Ucrainei. „Declar că Polonia acționează în continuare pentru consolidarea relațiilor Ucrainei cu UE și NATO și susține realizarea reformelor interne ambițioase care apropie Ucraina de standardele acestor organizații“, se subliniază în mesaj.

Președintele României, Klaus Werner Iohannis, a urat ucrainenilor pace și prosperitate, subliniind că România sprijină permanent suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei. „Doresc să-mi exprim încă o dată sprijinul față de ambițiile europene ale țării Dvs. și față de realizarea lor prin transformări democratice de care vor putea beneficia în egală măsură toți cetățenii Ucrainei, inclusiv, persoanele ce aparțin minorității românești“.

Binecuvântări întregului popor ucrainean, urări de pace și înțelegere au transmis, de asemenea, Bartolomeu I al Constantinopolului și Papa Francisc I.

Ion ROBCIUC

Din agenda
deputatului UUR

pag. 2

Un gând bun pentru
Ucraina, de ziua ei

pag. 4-5

Orașul Câmpulung
Moldovenesc în zile
de sărbătoare

pag. 6

Clopoțelul de început
de an a sunat iar
la Colegiul Tehnic
„Lațcu Vodă“

pag. 7

Festivalul Internațional
de Folclor pentru Copii
și Tineret „Cătălina“, Iași,
ediția a XXIV-a

pag. 8

Festivalul interetnic
„Conviețuiri“
la Paltinu

pag. 10

Vara la școală?!

pag. 11

Maria cea plină
de har

pag. 12

Zilele orașului Siret,
ediția a XI-a

pag. 12

Din agenda deputatului UUR

Zici toamnă, zici început de an școlar, zici început de nouă sesiune parlamentară, zici multe. În tradiția acestei rubrici intră și grija pentru redarea cât de cât cronologică a activităților parlamentare. Ar fi trebuit să începem fie cu numeroasele acțiuni și participări din timpul vacanței – lungă pentru unii, scurtă pentru deputatul nostru – fie cu participarea sa la festivitatea de deschidere a anului de învățământ.

Caracterul îngrijorător al unor evenimente ne îndeamnă să începem însă cu totul altă temă: cu șicanele tot mai frecvente comise din rea-voință sau din incompetență la adresa învățământului în limba maternă a minorităților etnice.

O ORDONANȚĂ A GUVERNULUI CARE STĂRNEȘTE NEDUMERIRI

În ziua de 23 august a.c., Guvernul României a adoptat Ordonanța nr.9 de modificare a Legii învățământului nr.1/2011.

De ce oare atâta grabă? De ce să se modifice o lege, și încă una dintre legile foarte importante, prin Ordonanță de Guvern, adică pe repede înainte?! Și de ce cu numai 18 zile înaintea începerii anului școlar?

Presupunem că Parlamentul, clasa politică vor analiza pe îndelete care au fost motivele pentru care controversatul ministru al Educației Naționale, domnul Valentin Popa, a ținut încă o dată să-și impună ciudatele viziuni și soluții asupra învățământului din România.

Una dintre intenții este clară: crearea de dificultăți și discriminări pentru învățământul în limba maternă. Articolul 263 din Lege a fost completat cu un nou alineat (numerotat 7¹), având următorul conținut:

„În învățământul primar, la clasele cu predare în limbile minorităților naționale, orele de Limba și literatura română prevăzute în planurile de învățământ sunt predate de profesori cu studii superioare de specialitate“.

Sună frumos, dar este o reglementare ipocrită, nerealistă și discriminatorie. Domnul deputat Nicolae Miroslav Petrețchi a expus criticile sale într-o scrisoare adresată doamnei prim-ministru, Viorica Vasilița Dăncilă, din care spicuim:

„Profesorii pentru învățământul primar care profesază la secțiile pentru minorități (ex.: secția ucraineană) sunt absolvenți ai liceelor pedagogice din România, respectiv ai facultăților de specialitate, majoritatea lor având studii superioare absolvite la facultăți de renume (ex.: Universitatea „Babeș-Bolyai“ – linia de predare română, Universitatea din București, Universitatea „Ștefan cel Mare“ etc.), iar diplomele pe care le-au obținut și anexele acestora (foile matricole) atestă faptul că au studiat limba și literatura română, literatura română pentru copii, metodică predării limbii române la ciclul primar și au efectuat practica pedagogică prin susținerea de lecții demonstrative la limba și literatura română, dobândind cunoștințe și competențe necesare pentru a preda disciplina Limba română în clasele primare.

De asemenea, la toate examenele pe care le-au susținut (titularizare, definitivat, gradul II, gradul I), au avut de rezolvat subiecte de limba și

literatura română, precum și de metodică predării limbii române, ponderea acestora (ca importanță și punctaj) fiind egală cu subiectele de limba și literatura maternă (ex.: ucraineană) și metodică predării acesteia.

Potrivit noilor prevederi, profesorilor pentru învățământul primar le sunt anulate drepturile de a continua predarea unei materii, la care au fost considerați specialiști, prin studiile urmate și examenele susținute și le sunt puse la îndoială, fără nicio justificare, competențele lingvistice și profesionale de care au dat dovadă, până în prezent, în predarea limbii române, fără să amintim de competențele cadrelor didactice universitare care i-au pregătit și i-au evaluat în cadrul instituțiilor de învățământ superior.

Cine va răspunde pentru nerespectarea drepturilor și punerea la îndoială a competențelor profesionale dobândite de către cadrele didactice care predau la ciclul primar și care au fost atestate de instituțiile de învățământ de stat din România?“

Într-o scrisoare similară, adresată ministrului Educației Naționale, domnul Valentin Popa, deputatul nostru mai arată:

„Profesorii cu specializarea limba română, care în baza prevederilor O.G. ar urma să predea limba română la clasele primare sunt absolvenți ai facultăților de filologie și au studiat metodică predării limbii române pentru gimnaziu și pentru liceu. Astfel, ei sunt specialiști în predarea limbii române în gimnaziu și liceu, dar nu sunt experți în predarea limbii române la clasele primare, nu sunt specialiști în metodică specifică ciclului primar, nu au competențe profesionale în predarea cititului și scrisului ori realizarea comunicării în limba română, spre exemplu, cu școlarul din clasa pregătitoare.

Predarea limbii române la clasele primare de către profesorul pentru învățământ primar este eficientă și e în concordanță cu documentele curriculare și metodologice, fapt demonstrat de rezultatele foarte bune de la evaluările naționale la limba română la clasele a II-a și a IV-a la secțiile cu predare în limba ucraineană, precum și de rezultatele obținute de acești elevi la diverse concursuri desfășurate în limba română (ex. Concursul Școlar Național de Competență și Performanță „Comper-Comunicare“ în limba română).

Prin urmare, domnule ministru, nu există niciun motiv rațional pentru înlocuirea profesorului pentru învățământul primar la orele de limba română cu alți profesori care nu au specializarea necesară în predarea la clasele primare“.

URMEAZĂ ALTE MĂSURI

Cele două scrisori pe tema Ordonanței nr.9 reprezintă doar reacția politică imediată a domnului deputat Nicolae Miroslav Petrețchi. Domnia sa ne-a declarat:

– Ordonanța fiind adoptată, publicată în Monitorul Oficial, intrată în vigoare, abrogarea acestei reglementări dăunătoare și neconstituțională implică demersuri specifice, pe care le vom întreprinde pe plan legislativ și juridic. Contactez deputații altor minorități etnice afectate de regle-

mentare pentru acțiuni comune. Dacă nu vor dori să se implice, vom efectua acele demersuri numai în numele Uniunii Ucrainenilor din România.

MAI SUNT ȘI VEȘTI BUNE

Ca urmare a bunelor relații de colaborare cultivate de dl deputat Nicolae Miroslav Petrețchi cu secretarul de stat pentru Culte, domnul Victor Opaschi, respectiv a explicării stăruitoare a necesităților Bisericii Ortodoxe Ucrainene, a fost aprobată o subvenție de 200.000 RON pentru lucrări de refacere la lăcașurile noastre de cult.

În aceeași ordine de idei – a respectului față de Biserica noastră ortodoxă – dezvăluim cu înțietate preocuparea domnului Petrețchi de a exprima de la tribuna Parlamentului punctul de vedere creștinesc în problema Referendumului pe tema definirii constituționale a familiei.

LAUDE ÎN PARLAMENTUL DE LA KIEV

Adoptarea Legii privind instituirea Zilei limbii ucrainene, despre care am relatat pe larg în edițiile trecute ale acestei rubrici, a stârnit ecouri pozitive inclusiv peste hotare. Conform Radio Cernăuți și Agenției Karadeniz Press, inițiativa și adoptarea Legii au fost date ca exemplu în Parlamentul de la Kiev de către deputatul de etnie română Matei Dobrovie. Conform Radio Cernăuți, deputatul Matei Dobrovie „a subliniat de la tribuna Parlamentului că România asigură în mod exemplar respectarea drepturilor tuturor minorităților, iar Kievul ar trebui să facă la fel – să respecte drepturile etnicilor români din Ucraina de a învăța în limba maternă și să mențină școlile cu predare în limba română, care-i ajută să-și păstreze identitatea.

De asemenea, Dobrovie l-a felicitat pe reprezentantul minorității ucrainene în Parlamentul României, Nicolae Miroslav Petrețchi, pentru modul onest în care a prezentat lucrurile în dialogul cu autoritățile ucrainene, cu ocazia deplasării în cadrul comisiei speciale de la Kiev. El a arătat clar că Ministerul Educației ucrainean operează cu date eronate, că România are liceu cu predare integrală în limba ucraineană la Sighetu Marmației și că Bucureștiul oficial respectă toate drepturile minorității“.

ACTIVITĂȚI DE DIPLOMAȚIE PARLAMENTARĂ

Cu oarecare întârziere – din cauza limitelor spațiului tipografic – consemnăm pentru oglindirea cât mai fidelă a activității parlamentarului UUR și participarea sa la Seminarul regional, ținut la Belgrad, cu tema „Cooperarea parlamentară pentru dezvoltarea durabilă: combaterea sărăciei și promovarea serviciilor de sănătate“. Seminarul a fost deschis de președinta Parlamentului Serbiei, Maja Gojkovic, în prezența președintei Uniunii Interparlamentare, doamna Gabriela Cuevas Barron.

Observator

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Continuăm să informăm cititorii noștri despre activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România.

În ziua de 31 august 2018, la sediul central al UUR a avut loc ședința de lucru ordinară a Prezidiului UUR.

În prima parte a lucrărilor ședinței a fost analizat modul de utilizare de către filialele județene și, respectiv, de către comisiile UUR a resurselor bugetare alocate pentru luna iulie, stadiul decontării cheltuielilor efectuate pe categorii de cheltuieli și măsurile ce se impun pentru prevenirea unor întârzieri în transmiterea la timp a documentelor solicitate de DRI.

În cadrul discuțiilor s-a propus ca fiecare acțiune organizată și desfășurată să se finalizeze cu un material (un articol la ziar și o broșură cu materialele prezentate în cadrul acțiunii respective) și totodată să se trimită la secretariatul UUR câteva fotografii și o scurtă prezentare a acțiunii pentru a fi publicate pe site-ul UUR.

A urmat prezentarea devizelor estimative (14 devize) pentru activitățile planificate a se desfășura în luna septembrie, conform planului de acțiuni culturale aprobat de Consiliul UUR la finele anului trecut.

La toate filialele au fost planificate și urmează a se desfășura acțiuni dedicate sărbătoririi unor personalități ucrainene, zilele culturii, vizite de documentare și socializare la filialele din țară și în Ucraina. Sumele solicitate pentru aceste acțiuni în majoritatea cazurilor s-au înscris în limitele planificate inițial fiind aprobate de către Prezidiu cu unele excepții unde s-au solicitat majorări de fonduri cu 30-40%.

În cadrul ședinței au fost analizate și aprobate un număr de 21 referate de necesitate prin care se solicita alocarea unor sume de bani pentru cheltuieli gospodărești și de altă natură (achiziția de bunuri), care se înscriu în limitele fondurilor existente, a bugetului aprobat și a

legislației în vigoare.

Probleme pentru care urmează a fi alocate sume mai mari de bani și privesc majoritatea filialelor (investiții în achiziționarea unor autoturisme, sedii, reparații majore, costume) urmează a fi discutate la prima ședință a Consiliului ce va avea loc, probabil, în luna septembrie a.c.

Un punct separat al ședinței, devenit permanent și plin de conținut l-a constituit raportul de activitate prezentat de dl Petrețchi Mirosław Nicolae, deputat al minorității noastre în Parlamentul României. Probleme în detaliu vor fi reflectate în rubrica specială „Din agenda deputatului UUR“.

La finalul ședinței, a fost prezentat un număr de 7 invitații, adrese, petiții, cereri venite din partea unor organizații, instituții, persoane fizice și juridice din țară și din Ucraina: susținerea și participarea la diferite acțiuni culturale (festivaluri, lansări de carte) în țară și în Ucraina.

O situație aparte semnalată cu mai multă intensitate în ultimul timp este cea legată de învățământul în limba maternă în unele județe, situație care necesită deplasarea factorilor de răspundere în județele respective (Suceava, Tulcea, Maramureș, Satu Mare, Timiș, Caraș-Severin).

La încheierea lucrărilor ședinței, Prezidiul a adoptat hotărâri și decizii pentru fiecare dintre măsurile adoptate, acestea fiind semnate de către membrii Prezidiului.

În aceeași zi, membrii Prezidiului și reprezentanți ai filialelor din țară au fost invitați și au participat la o recepție dată de Ambasada Ucrainei la București cu ocazia celei de-a 27-a aniversări a Zilei Independenței Ucrainei.

*Material realizat de vicepreședintele UUR,
Victor HRIHORCIUC*

Comunicat

În ziua de 19 septembrie 2018, la sediul central al UUR, s-a întâlnit în ședință de lucru *Comisia privind selecția candidaților pentru funcția de corespondent de presă pentru periodicele Uniunii Ucrainenilor din România*, în componența aprobată la ședința Prezidiului UUR, care a avut loc la Cluj-Napoca, în data de 19 mai a.c. La ședință, din totalul de 9 membri aprobați anterior au fost prezenți 6: dl Robciuc Ion (redactor-șef la *Curierul ucrainean*), dl Covaci Ioan (redactor-șef la *Ukrainskyi visnyk*), dna Moisei Iaryna (redactor-șef la *Haș holos*), dl Traista Mihai (redactor la *Haș holos*), dl Herbil Ioan (președintele *Comisiei pentru probleme de presă, mass-media și editare de cărți* a UUR) și dl Hrihorciuc Victor (vicepreședinte al UUR), iar 3 au lipsit motivat (dnii Mihailiuc Mihai, Carsiuc Necolai și Pasenciuc Vasile). Examenul a fost precedat de o ședință tehnică în vederea verificării documentelor persoanelor înscrise la concurs, a stabilirii subiectelor, a modului de desfășurare a concursului și alegerea președintelui, respectiv, a secretarului *Comisiei*. Președinte a fost ales, în unanimitate de voturi, dl Herbil Ioan, iar secretar, dl Hrihorciuc Victor. Din cei 11 candidați

înscrși la concurs s-au prezentat doar 4. Concursul a constat dintr-o probă scrisă: scrierea după dictare a unui text în limbile română și ucraineană, respectiv, redactarea unui miniarticol / eseu în cele două limbi, pe aceeași temă („De ce doriți să deveniți corespondent de presă la periodicele UUR“) și o probă orală constând dintr-un interviu purtat cu membrii *Comisiei* pe teme specifice viitoarei activități. Toți membrii *Comisiei* au notat nivelul de pregătire a candidaților prin punctaj, de la 1 la 10, și, în final, în baza mediei obținute de către candidați au fost declarați admiși următorii: Știrbăț Cristina, Semciuc Claudia, Steliac Iaroslava, Beuca Iarena.

Având în vedere rezultatele obținute de candidați, *Comisia* a propus, iar Consiliul UUR, întrunit în ședință ordinară la data de 20 septembrie 2018, a aprobat angajarea persoanelor sus-menționate pe postul de corespondent de presă cu jumătate de normă (4 ore) la periodicele UUR.

În acest sens, Compartimentul resurse umane va solicita persoanelor sus-menționate documentele necesare și va întocmi atât Fișa postului, cât și formalitățile de angajare.

**Președintele
Comisiei,
Ioan HERBIL**

**Secretarul
Comisiei,
Victor
HRIHORCIUC**

ANUNȚ

Uniunea Ucrainenilor din România organizează Conferința Internațională „Ucrainenii din România. Istorie, contemporaneitate și perspective“, care va avea loc în perioada 8-10 noiembrie 2018, la București.

Participarea la conferință este gratuită. Cazarea și masa sunt oferite de Uniunea Ucrainenilor din România.

Toți cei care doresc să participe la conferință sunt rugați să completeze formularul de înscriere și să-l trimită, până la data de 20 octombrie 2018, la adresa de e-mail trona2007@gmail.com

FORMULAR DE ÎNSCRIERE

Numele și prenumele:

Locul de muncă și funcția:

Titlul universitar:

Adresa de contact (număr de telefon și e-mail):

Denumirea lucrării prezentate:

Forma de participare la conferință:

participarea la conferință și publicarea unui articol în volumul „Ucrainenii din România“; prin corespondență publicarea unui articol în volumul „Ucrainenii din România“.

Echipament tehnic; proiector, sonorizare, altele.

Pentru informații suplimentare scrieți pe adresa trona2007@gmail.com

Telefoanele comitetului de organizare: 021 222 07 37; 0751 109 169 (persoana de contact: Mihai Traista).

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:

Ion Robciuc

Redactor:

Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:

Ștefania Ganciu

Tiparul executat la

Tipografia

„S.C. SMART

ORGANIZATION SRL“

Un gând bun pentru Ucraina, de ziua ei

Ziua Independenței Ucrainei sărbătorită la București

La 23 august a.c., în organizarea filialei București a UUR s-a desfășurat un tedeum la biserica ucraineană din București. Manifestarea a fost prilejuită de cea de-a 27-a aniversare a Zilei Independenței Ucrainei. La tedeum au participat numeroși enoriași, prieteni apropiați ai comunității ucrainene din București, reprezentanți ai Ambasadei Ucrainei în România. În această importantă zi din an, toți au dorit să întâmpine împreună marea sărbătoare națională a Ucrainei.

Cu multă emoție, preotul dr. Dumitru Colotelo a rostit rugăciunea pentru Ucraina, omagiind memoria făuritorilor Statului Ucrainean.

Serviciul religios a fost urmat de cuvântul domnului ministru-consilier al Ambasadei Ucrainei în România, Ievhen Levytskyi, bun cunosător al istoriei poporului ucrainean. Excelența Sa a făcut o retrospectivă a devenirilor Ucrainei și a sintetizat aspirațiile ei în viitor.

În pofida tuturor dificultăților, a agresiunii ruse, Ucraina are, în prezent, o economie în plină dezvoltare, o societate dinamică. A prosperat, mai ales în ultimii ani, în domenii precum industria de apărare, dezvoltarea rachetelor și a tehnicii cosmice, agricultura, securitatea națională.

Relațiile speciale între Ucraina și România se datorează și comunității ucrainenilor din România, care are o istorie bogată pe aceste meleaguri, și comunității românești din Ucraina. Ele reprezintă o adevărată punte între cele două țări vecine.

Manifestarea s-a încheiat cu un poem eroic dedicat celei de-a 27-a aniversări a Independenței Ucrainei. Poemul a constituit un colaj, alcătuit cu profesionalism și recitat cu mare artă, ca de obicei, de actrița Doina Ghițescu. A fost un moment plin de încălzire emoțională care a umplut inimile celor prezenți cu dragoste și mândrie. El a amintit participanților câte sacrificii s-au făcut pentru independența Statului Ucrainean.

Reproducem mai jos acest poem, intitulat „Eroii dorm sub ierburi, fără glas”.

Ion ROBCIUC

Eroii dorm sub ierburi, fără glas

*Eroii dorm sub ierburi, fără glas
De cer acoperiți, sub ramul veșted,
Crai nou se-apeacă, și-ntr-un scurt popas,
Le-aprinde trandafiri de foc, la creștet.
Isus a îndurat torturi
Atunci când a fost răstignit
Tot ce se spune în scripturi
A fost prin chinuri împlinit.*

*Dar nici cununa grea de spini,
Nici răsul batjocoritor
N-au stins în ochii lui divini,
Al lacrimilor sfânt izvor.*

*Când a rămas fără veșmânt,
Atunci, călăii s-au temut,
Că au crucificat un sfânt,
Și-atunci Maria a gemut.*

*Și-albastra mantie și-a smuls,
Să-l înfășoare pe Isus
Dintr-un dumnezeiesc impuls,
Decât durerea, mai presus.*

*Și El i-a spus: – „Îți mulțumesc!”
Și-n ochii Lui, parcă s-a strâns
Tot chinul nostru pământesc
Și-atunci Maria, n-a mai plâns!*

*Eroii dorm sub ierburi, fără glas
De cer acoperiți, sub ramul veșted.
Crai nou se-apeacă, și-ntr-un scurt popas
Le-aprinde trandafiri de foc, la creștet.*

*Eu sunt convinsă că merită statuie
Aproape fiecare dintre voi...
Că nicio țară din lume, nu duce lipsă
De-atâta marmură pentru eroi.*

*Poate că numele vă sunt necunoscute
Sunteți eroi și nu aveți statui, încă acum
Dar nemurirea voastră nu-i chiar
La îndemâna orișicui!*

*Din lipsă de marmură sunteți anonimi
Ai Ucrainei numai și nemuritori
Dar, nimeni n-ar putea să vă-nlocuiască
Și-n fața nimănui nu ați rămas datori!*

*Eroii dorm sub ierburi, fără glas
De cer acoperiți, sub ramul veșted.
Crai nou se-apeacă, și-ntr-un scurt popas
Le-aprinde trandafiri de foc, la creștet.*

Colaj realizat și recitat
de actrița Doina GHIȚESCU

Jerbe de flori la bustul lui Taras Șevcenko din Satu Mare

Ziua Independenței este cea mai importantă sărbătoare națională în majoritatea țărilor lumii. Ucraina nu face excepție: 24 august (ziua în care Ucraina sărbătorește aniversarea Independenței sale) fiind principala sărbătoare de stat.

Vineri, 24 august 2018, Comitetul filialei sătmărene a Uniunii Ucrainenilor din România, ucrainenii din Satu Mare au depus jerbe de flori la bustul poetului ucrainean Taras Șevcenko din Parcul „Vasile Lucaciu”.

După depunerea jerbilor de flori, a urmat o masă rotundă la sediul filialei sătmărene a UUR, unde a fost prezentat un amplu material privind importanța acestui eveniment pentru Ucraina și pentru ucrainenii de pretutindeni.

Declarația de Independență a Ucrainei a fost adoptată de Rada Supremă la 24 august 1991. Legea a stabilit că Ucraina este un stat independent și democratic. Declarația de Independență a fost adoptată în urma încercării unei lovituri de stat la 19 august 1997, zi în care liderii conservatori comuniști din fosta Uniune Sovietică au încercat să restabilească controlul Partidului Comunist asupra URSS. Ca răspuns la această acțiune, Rada Supremă a Ucrainei a fost convoca-

tă într-o sesiune specială, desfășurată într-o zi de duminică și a aprobat cu o majoritate covârșitoare Declarația de Independență. În cadrul referendumului organizat la 1 decembrie 1991, ucrainenii și-au exprimat sprijinul larg în favoarea Declarației de Independență. La scurt timp, Independența Ucrainei a fost recunoscută la nivel mondial.

Iată ce preciza Declarația de Independență a Ucrainei: „Având în vedere pericolul de moarte din jurul Ucrainei, apărut în urma loviturii de stat din URSS, desfășurate la 19 august 1991,

Continuând tradiția de mii de ani de dezvoltare a statului ucrainean,

Pornind de la dreptul unei națiuni la autodeterminare, în conformitate cu Carta Națiunilor Unite și a altor documente juridice internaționale, precum și

Punând în aplicare Declarația Suveranității de Stat a Ucrainei,

Rada Supremă a Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene declară solemn Independența Ucrainei și crearea unui Stat Independent – Ucraina. Teritoriul Ucrainei este indivizibil și inviolabil.

De azi înainte, numai Constituția și legile din Ucraina sunt valabile pe teritoriul Ucrainei.

Prezentul act intră în vigoare în momentul aprobării sale”.

RADA Supremă a Ucrainei, 24 august 1991.

Printr-o rezoluție a Radei Supreme a Ucrainei din 20 februarie 1992 s-a stabilit ca Ziua Independenței Ucrainei să fie sărbătorită la 24 august. Acest eveniment remarcabil a devenit un fel de punct de reper al istoriei contemporane a Ucrainei, al prezentului ei interesant, dar și complicat. Pentru ucrainenii sătmăreni această sărbătoare este foarte importantă, deoarece ea reprezintă simbolul armoniei și păcii, al unității oamenilor în numele prosperității unei țări. Cu această sărbătoare a început o nouă eră în istoria Ucrainei. S-au realizat, astfel, aspirațiile eterne ale ucrainenilor, și anume renașterea națională, libertatea spirituală, creșterea economică și dezvoltarea culturală.

Irina Liuba HORVAT

Ucrainenii tulceni au cântat și recitat pentru Ucraina

Vineri, 24 august, la sediul filialei noastre din Tulcea, în prezența PS Visarion, episcopul Tulcii, a unui public numeros, a reprezentanților minorităților naționale din județ și a unor prieteni ai minorității noastre am celebrat împreună a 27-a aniversare a Independenței Ucrainei.

Manifestarea a debutat cu intonarea imnurilor de stat ale României și Ucrainei după care președintele filialei a prezentat, pe scurt, câteva repere din istoria zbuciumată a Ucrainei amintind încă o dată traseul european pe care țara îl parcurge cu foarte multe sacrificii și reforme socioeconomice.

(Continuare în pagina a 5-a)

Dumitru CERNENCU

Ucrainenii tulceni au cântat și recitat pentru Ucraina

(Urmare din pagina a 4-a)

În cuvântul său, PS Visarion a evidențiat faptul că istoria poporului ucrainean și a celui român se aseamănă și că pe viitor binele va cuprinde și cele două popoare. După o binecuvântare așteptată de întregul public am încheiat rostind împreună un solemn „Tatăl nostru“.

Octavian Motoc a venit la manifestarea noastră în calitate de prieten și, totodată, participant activ la cooperarea trilaterală România-Moldova-Ucraina, în special prin proiectele pe care le-a implementat și continuă să le pregătească în beneficiul românilor, moldovenilor și ucrainenilor.

Acțiunea a continuat cu un scurt program artistic susținut de către membrii ansamblului de cântece și dansuri „Zadunaiska Sici“ din Tulcea unde poezia și cântecul ucrainean au contribuit din plin

la reușita evenimentului nostru. Am remarcat poeziile recitate de către Ignățencu Teodor Andrei și Tutuianu Cristiana, lirica lui Taras Șevcenko trezind ecouri în rândul publicului, iar melosul tradițional ucrainean a rezonat foarte bine cu starea de spirit a acestuia prin interpretarea ansamblului „Zadunaiska Sici“ sub bagheta Paulei Condrat.

Manifestarea a continuat cu vernisajul a două expoziții prezentate în mod succint, dar profesionist de către domnul Adrian Pall, care a evidențiat rând pe rând talentul și emoția născută sub pene-

lul doamnelor Eugenia Mihalache și Florentina Carpov în ale căror lucrări am văzut culoare, contraste, armonie, dar și mesaje extrem de tulburătoare transmise nouă, oamenilor, într-o serie de lucrări legate între ele prin imagini și mesaje, reluate din lirica norvegiană.

După prezentarea și vizitarea celor două expoziții unde comentariile, buna dispoziție, armonia au fost dominante, am coborât în curtea filialei unde, pe drept cuvânt, am asistat la cea de a treia expoziție de această dată gastronomică în care doamnele noastre s-au depășit pe sine în pregătirea și aranjamentul expoziției plecând parcă de la preceptele gastronomiei japoneze unde un preparat transmite ceva sufletesc de la cel care îl prepară către degustător.

Expoziția gastronomică s-a bucurat la rândul ei de un real succes, căci, la final, platourile au făcut concurență deșertului Gobi (aproape goale). Și aducem pe această cale mulțumiri încă o dată doamnelor Maria Reva, Paula Condrat, Eleonora Baciu, Ștefana Cernencu și Dumitra Ivanov.

Cum era și firesc seara s-a încheiat cu un recital muzical ad-hoc la care majoritatea participanților au cântat cu plăcere melodii ucrainene și românești ca un mesaj de pace, armonie și înțelegere între națiuni.

În planul principalelor proiecte culturale ale UUR pe anul 2018, a fost inclusă și o excursie în Ucraina. Din dorința de a recompensa activitatea unor membri ai filialei Rogojești, în luna august s-a organizat și desfășurat excursia în Capitala Ucrainei și în împrejurimi. Cu mare bucurie și emoție am onorat invitația dlui profesor, președinte al filialei, Victor Semciuc. Deoarece în „Curierul ucrainean“ s-a scris despre „Excursie în Ucraina“, semnat de Dumitru Cernencu, eu voi scrie un altfel de articol pe aceeași temă. Cândva, de cum treceai granița cu Ucraina, puteai citi pe pancarte: „Ucraina va învinge“. Acum, în locul lor, pe tot teritoriul Ucrainei scrie așa: „Noi suntem Ucraina. Armata apără teritoriul, limba apără inima noastră. Credința apără sufletul nostru“. M-am bucurat că atmosfera de acum nu mai e așa de tensionată ca în trecut. De altfel, am scris articolul „Ucraina va învinge!“

Excursia a început într-o atmosferă foarte plăcută pe fundalul cântecelor populare melodioase ale rapsodului popular Vasile Scutelnicu. Ca să primești un oraș în sufletul tău, trebuie să ai, în primul rând, disponibilitatea necesară. Și am avut din plin această disponibilitate: am admirat cu mari emoții peisajul arhitectural vechi sau nou, străzile largi – dimensiuni uriașe între blocuri din stânga și din dreapta. Și chiar în mijlocul unor străzi sunt pâlcuri de copaci ce imită pădurea unde te poți odihni în voie. Admirând frumusețea străzilor, fără să vreau, mi-au apărut imagini din Caserta, Italia, unde străzile sunt atât de înguste, încât, ca să te ferești de vreo mașină sau motocicletă, trebuie să te lipești bine de ziduri ca să ajungi cu bine la destinație. Kievul are clădiri superbe înconjurată de verdeață. Am vizitat ceva orașe în Asia, Africa, Italia, Germania, Iugo-

Lavra Pecerska, Kiev

slavia, Rusia, dar Kievul a rămas în sufletul meu pe primul loc. El are grădini seducătoare, o arhitectură aparte, adăpostește statuia impunătoare a libertății, statuie pe care o poți privi din orice colț al orașului, iar clădirea Parlamentului îți produce emoții privind-o. Pe traseul parcurs spre Kiev nu am văzut vreun copac schilodit, tăiat.

După vizitarea complexului mănăstiresc Lavra Pecerska, la un popas de odihnă, într-un parc am aflat povestea plină de emoție și nostalgie a unei doamne distinsă (cu Conservator) care trăiește la Kiev. Este o doamnă în vârstă de 89 de ani care a traversat mai multe etape ale istoriei, care a trăit și războiul, și comunismul, și revoluția, și tranziția către democrație. Am intrat în vorbă cu doam-

na exprimându-mi admirația față de orașul Kiev. Doamna m-a întrebat dacă nu cumva cred că dacă orașul e bogat și oamenii sunt bogați? Am răspuns că e un privilegiu să trăiești într-o așa frumoasă. Am întrebat-o ce pensie are. După 40 de ani de muncă la radio – emisiuni muzicale, are o pensie de 2700 hrivne (100 euro = 3100 hrivne). La întrebarea mea cum împarte acești bani, cum supraviețuiește, mi-a răspuns că bea ceai și, câteodată, mai face și borș. Îl roagă zi și noapte pe Dumnezeu s-o ia de pe lumea asta. Atunci i-am spus că sunt sigură că așa cum, fără voia noastră, ne-am născut, așa, fără voia noastră „ne vom duce“. Pentru că viața nu e a noastră, ea ne este dăruită pentru a face bine pe acest pământ, pentru a-i face fericiți pe oameni (cum i-a făcut și ea), apoi ne este luată tot de cel ce ne-a dăruit-o. Iar a

cere insistent „plecarea“ consider că e un păcat. Doamna m-a cuprins, lăcrimând, m-a sărutat, m-a întrebat cum mă cheamă. Am făcut legământ „ca dincolo“ să ne întâlnim și să fim prietene.

Făcând croazieră pe Nipru am admirat frumusețile de pe ambele maluri. Am aflat că înainte de război partea dreaptă a Niprului a fost luncă. Dar după război s-a construit un oraș nou. La muzeul „Taras Șevcenko“ din Kaniv ne-am dus îmbrăcați în costume naționale. Membrii organizației UUR Rogojești au adus buchete de flori legate cu panglica tricolor, lumânări. După un moment de reculegere, ghidul complexului muzeal ne-a relatat aspecte din viața și activitatea marelui Cobzar.

A mai spus că un mare admirator al acestuia din Canada, din dorința lui, a fost adus și îngropat pe Muntele lui Taras. De asemenea, o altă poetă de renume încă în viață, dorește să-i fie „casă de veci“ pe Muntele lui Taras. La întrebarea mea, de ce nu a avut și Taras statutul lui Lenin, ghidul a răspuns că nimeni nu ar fi fost de acord cu așa ceva. El este considerat ca un sfânt pentru că la dezhumarea lui pentru reînnoire era ca proaspăt înhumat. Pe Tarasova hora este o piatră funerară pe care scrie: „Oleksi Hirneka care din dragoste pentru Ucraina și revoltă împotriva exploatorilor și-a dat foc pe Muntele lui Taras (21. I. 1978)“. Biserica din piatră construită în anul 1144, la care a fost adus Taras Șevcenko pentru panahidă s-a păstrat. Pe timpul Uniunii Sovietice a fost închisă, iar în 1994 s-a redeschis. Kaniv este o localitate turistică care s-a dezvoltat atât economic, cât și cultural. În localitatea Verbka (Sălcioara) raionul Leticeski am poposit la restaurantul „Два гуся“ (Doi boboci de găscă) unde toată construcția este din lemn într-un stil aparte. Ne-am simțit foarte bine. La Hotin – fortăreața pe Nistru – să fi căutat ca Aladin vreun pliant în limba română, nu găseai. Când am întrebat de ce nu este în limba română nimic, vânzătoarele mi-au răspuns că mai mulți turiști vin din Polonia și Kiev și în limbile lor sunt pliantele despre Hotin.

La complexul mănăstiresc din Băucești am ajuns după masă, la ora de odihnă, așa că am vizitat doar împrejurimile. Este o binecuvântare să vizitezi o astfel de mănăstire. Aici sunt alei cu flori de diferite feluri ordonate pe culori, copaci ornamentali, o curățenie și ordine desăvârșite. Vizitând cimitirul, mormintele nu sunt cu nimic mai prejos decât cele din Germania. Cruci frumoase din granit, flori după anotimp. Pe cruci – diferite inscripții. La Cernăuți, am petrecut ultima seară într-o atmosferă de excepție la un restaurant unde am fost serviți cu pui la rotisor foarte gustos. Am schimbat păreri, am luat adrese unii de la alții. Excursia a avut deplin succes cu un organizator calm, cu multă îndemânare, cu înțelepciune, echilibru, impunător, apropiat de oameni cum este domnul profesor Victor Semciuc. La reușita excursiei a contribuit și colectivul de excepție – oameni de omenie, oameni cu o înaltă ținută morală. Șoferul, cu toate că este tânăr, a dat dovadă de un înalt profesionalism în meserie. Iar dl Filaret Ungureanu a fost sufletul pentru că, adevărat, l-a îndrumat, l-a dirijat în așa fel, încât să nu se ia pe vreun drum greșit.

În scurt timp am primit un top de fotografii cu aspecte din excursie trimise de dna Roșca Rodica din Botoșani. Cu astfel de oameni să te tot plimbi prin lume.

Artemizia GHEORGHI

Huțulii din Banat la festivaluri internaționale din Bulgaria și Muntenegru

În fiecare an, Asociația Culturală „Pro Datina” din județul Timiș, în perioada iunie-septembrie, participă cu ansambluri folclorice din Banat la festivaluri internaționale. Anul acesta, în luna august, ansamblul folcloric din Giarmata a participat la un festival din Bulgaria, Nessebar, iar ansamblul folcloric „Dumbrăvițeană” la un festival în Budva, Muntenegru. Având în vedere fap-

mul că membrii ansamblului „Huțulii” din Banat sunt și membri ai Asociației Culturale „Pro Datina”, în fiecare an au participat împreună cu ansamblurile folclorice care aparțin Asociației „Pro Datina”, la festivaluri din Grecia, Turcia, Croația, Bulgaria și Muntenegru. La aceste festivaluri internaționale participă și alte ansambluri ale minorităților din Banat, cum ar fi cele ale sârbilor, nemților, maghiarilor, rromilor, bulgarilor și slovacilor. Toate aceste festivaluri se organizează în baza anumitor proiecte care se fac în perioada octombrie-noiembrie. Aprobarea acestor proiecte durează 4 luni. Asociația Culturală „Pro Datina”, dar și minoritățile din Banat sus-menționate, au câte un referent cultural.

Acești referenți culturali fac proiecte după modelul din „Ghidul festivalurilor Internaționale”, iar ultimul care semnează este Consiliul Județean – direcția Cultură. Dacă Uniunea Ucrainenilor din România ar avea și ea un referent cultural, cu siguranță ar putea să se înscrie în acest program. Referentul cultural este cel care întocmește proiectul, cu semnătură și ștampilă, proiect care trebuie semnat de președintele asociației sau al minorității respective. Cheltuielile care includ transportul, asigurarea medicală, masa și cazarea le suportă organizatorii.

Ana HRIN

Orașul Câmpulung Moldovenesc în zile de sărbătoare

Sărbătoarea Câmpulungului s-a desfășurat în perioada 27-29 iulie 2018, cu prilejul festivalurilor „Întâlniri bucovinene” și „Comori de suflet românesc”.

Festivalul Internațional de Folclor „Întâlniri bucovinene”, ediția a 29-a, s-a desfășurat la Câmpulung Moldovenesc în perioada 27-29 iulie 2018. Au participat formații de muzică și ansambluri de dansuri populare din Polonia, Ungaria, Ucraina și România. Despre Festivalul Internațional de Folclor „Întâlniri bucovinene” pot spune că este considerat cel mai mare festival din Europa, el are un caracter itinerant și se desfășoară anual în țările mai sus menționate. Scopul festivalului este popularizarea și prezervarea acelor valori care au influență asupra consolidării identității naționale, întăririi tradițiilor și a legăturilor interumane. Festivalul are caracter educativ și de promovare, și este sărbătoarea folclorului și a oamenilor care manifestă respect față de diversitatea culturilor și a tradițiilor lor.

În cadrul Festivalului Internațional de Folclor „Întâlniri bucovinene” s-a desfășurat și etapa finală a Festivalului-concurs „Comori de suflet românesc”, ediția a XVI-a, 2018. Acest festival-

concurs a luat ființă cu scopul de a promova valorile folclorice din județul Suceava.

Anul acesta, Festivalul-concurs județean de folclor „Comori de suflet românesc” – ediția a XVI-a, care a avut loc, în perioada 27-29 iulie 2018 la Câmpulung Moldovenesc, și-a desemnat câștigătorii. Juriul acestui concurs a fost format din specialiști ai Centrului Cultural „Bucovina”: dr. în etnomuzicologie Constanța Cristescu, consultant artistic la Centrul pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale; prof. Oana-Maria Botezat, consultant artistic la Centrul pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale; etnograful Eutasia Rusu, consultant artistic la Centrul pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale; dl Ion Băițan, director al Școlii de Arte „Ion Irimescu” din Suceava; dnii Ilie Nemțoi și George Palaniuc, coregrafi ai Ansamblului „Ciprian Porumbescu” din Suceava. La acest Festival-concurs au participat și formațiile artistice ale minorităților care s-au clasat pe primele locuri la etapele zonale. Juriul concursu-

lui mai sus-menționat a acordat mai multe premii și formațiilor minorității ucrainene.

Formații ale minorităților – copii

Locul I: Grupul vocal-instrumental „Izvorașul” din Izvoarele Sucevei, coordonator pr. Petru Ardelean

Așezăminte culturale:

Locul I: Grupul Folcloric „Kolomyika” Siret, instructor prof. Zirca Ianoș; Locul I: Formația de dansuri ucrainene „Cervona kalyna” din Negostina, coordonator prof. Iulian Chideșa; Locul I: Grupul vocal ucrainean „Vocile Negostinei” din Negostina, coordonator Felicia Grigoraș; Locul II: Grupul vocal mixt ucrainean „Cervona kalyna” din Negostina, instructor prof. Nicolai Maidaniuc.

În încheiere, vreau să menținez că nu o dată scriam că Negostina a fost, este și va fi Centrul cultural al minorității ucrainene din Bucovina, iar acest lucru s-a adeverit și anul acesta, când toate cele trei formații cu care Negostina a participat la Festivalul-concurs „Comori de suflet românesc” au fost premiate de juriul concursului.

prof. Nicolai MAIDANIUC

Clopoșelul de început de an a sunat iar la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“

Luni, 10 septembrie 2018, un număr de 1235 de elevi din clasele V-XII au început un nou an de învățământ la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“ din Siret.

Festivitatea de deschidere a noului an școlar a avut loc pe frumoasa bază sportivă a Colegiului în prezența elevilor, a părinților acestora și a profesorilor, alături de ei fiind directorul-prim al Colegiului, prof. gradul I Iuliana Doina Puiu, și

directorul adjunct, inginer prof. gradul I Antonio Musteață. Din partea Primăriei orașului Siret a participat primarul Adrian Popoiu, precum și Lăzărescu Sorin, reprezentantul Poliției din Siret. Menționez că la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“ din Siret, în anul școlar 2018-2019 funcționează 48 de clase cu următoarele profiluri: Gimnaziu, Filologie, Filologie cu predare parțial în limba ucraineană, Matematică-Informatică, Chimie-Biologie, Textile și Pielărie, Transporturi, Învățământ Profesional mecanic auto, Învățământ postliceal electromecanic auto, Învățământ cu frecvență redusă - Filologie.

După slujba religioasă de începere a noului an școlar 2018-2019, directoarea Colegiului Tehnic „Lațcu Vodă“, Iuliana Doina Puiu, le-a urat elevilor bun venit și succes în noul an școlar și a dat citire următorului mesaj din partea Inspectoratului Școlar al județului Suceava: „Distinse cadre didactice, stimați părinți, dragi elevi, Prima zi de școală este întotdeauna așteptată de elevi cu emoție și speranță. Alături de copiii lor, părinții sunt încercați de aceleași sentimente nobile, amintindu-și poate de experiențele deosebite trăite în școală. Cadrele didactice sunt, la rân-

dul lor, pregătite pentru debutul anului școlar, având așteptări și proiecte pentru perioada următoare. Un sistem de învățământ nu poate fi de succes decât dacă fiecare dintre noi respectă locul pe care îl deține. Școala se construiește cu oameni care înțeleg importanța educației, contribuind în același timp la bunul mers al societății. Desigur că provocările sunt multiple, însă beneficiile unui învățământ de calitate depășesc toate piedicile.

Anul școlar trecut a fost unul al schimbărilor benefice. O parte dintre elevi au lucrat cu manuale noi, folosindu-se programe școlare moderne. În foarte multe școli din județ s-au derulat și încă se desfășoară programe PNDL care vor oferi elevilor și cadrelor didactice un mediu de lucru corespunzător.

Realizările județului în ceea ce privește învățământul nu s-au oprit aici. Elevii suceveni au avut rezultate atât la Evaluarea Națională, cât și la cele două sesiuni ale Bacalaureatului. Premiile obținute la nivel național și internațional în cadrul olimpiadelor școlare demonstrează, de asemenea, calitatea efortului depus în școală, profesionalismul cadrelor didactice și munca susținută a olimpicilor.

Începutul fiecărui an școlar ne amintește faptul că o societate în care școala contează are evoluția asigurată. Debutul acestui an școlar se află sub semnul Marii Uniri, motiv de sărbătoare, de bucurie pentru fiecare dintre noi. Acest moment

ne face să ne gândim că atunci când elevii, cadrele didactice și părinții au aceleași țeluri și înțeleg că trebuie să meargă pe același drum, uniți, respectându-și eforturile și înțelegându-și dorințele,

rezultatele nu se vor lăsa așteptate.

Dragi elevi, vă urăm să aveți un an școlar bun, să învățați lucruri folositoare și să vă bucurați de realizări. Stimați colegi și părinți vă dorim putere de muncă, răbdare și răspunsul așteptat din partea celor pe care îi educați!“

În continuare, a luat cuvântul primarul orașului Siret, Adrian Popoiu, care adresându-se celor prezenți a spus: „Astăzi, când s-au deschis porțile noului an școlar, doresc din suflet tuturor elevilor sănătate, entuziasm și să fiți însoțiți mereu de dorința de a descoperi lumea din cărți, de a asimila noi cunoștințe. Totodată profesorilor le urez să aibă parte de sănătate, putere de muncă, înțelepciune, iar dăruirea dumneavoastră să fie încununată de rezultate cât mai bune din partea celor îndrumați“.

În intervenția sa, reprezentantul Poliției orașului Siret, Sorin Lăzărescu, printre altele, a spus: „Suntem într-un moment emoționant, un moment în care după o binemeritată vacanță, copiii se gândesc că vor ajunge într-un loc care le oferă o lume a cunoașterii, a experiențelor, chiar dacă de astăzi vin diminețile în care se vor trezi mai devreme... Începem un nou an școlar împreună, elevi, cadre didactice, părinți, polițiști, în care ne dorim ca, după emoția de astăzi, colaborarea școală-familie-poliție să reînceapă, cu implicare și încredere, astfel încât eforturile noastre să le asigure copiilor un mediu sigur...“

Stimate cadre didactice, obiectivul nostru, cât și al dumneavoastră, este acela de a oferi o educație sănătoasă copiilor, dincolo de informațiile din manuale sau din programa școlară, prin transmiterea valorilor de corectitudine, toleranță și respect. Pentru dumneavoastră părinți, mesajul nostru este că vă vom sprijini în efortul de a le fi aproape copiilor, de a le cunoaște dorințele și preocupările. Ei au nevoie de atenție, de protecție și îndrumare și de aceea, printre cele

mai importante lucruri pe care le putem oferi, sunt timpul și deschiderea noastră. Vă asigurăm că vom fi alături, în apropierea unității de învățământ, pe traseele către școală și casă. Sperăm ca această zi să rămână o frumoasă și puternică amintire. Vă urăm tuturor un an școlar plin de reușite și împliniri și vă asigurăm de întreaga noastră disponibilitate și colaborare, ca parteneri în procesul de educație“.

În continuare, fiecare diriginte, împreună cu elevii pe care îi reprezintă s-au deplasat la clasele repartizate pentru prima oră de consiliere. Încadrarea școlii este foarte bună cu cadre didactice cu gradul didactic II și I și doctorat.

ing. prof. Jeaneta MAIDANIUC

La invitația doamnei prof. dr. Lăcrămioara Cocîrlă, director coordonator al școlilor din comuna Todirești, Suceava, am participat la deschiderea anului școlar la Școala Gimnazială Todirești, unde domnia sa predă limba franceză.

Arăt, de la început, că am fost invitat în calitate de cetățean de onoare al comunei Todirești și de fost cadru didactic la această școală acum patru decenii.

Festivitatea s-a desfășurat după cum urmează. Preotul paroh Leonard Tomoiogă, secondat de profesorul de religie Adrian Marmeliuc și de

Am redevenit profesor pentru o zi

învățătorul Gheorghe Seserman au oficiat slujba de sfințire a noului an școlar.

Doamna prof.dr. Lăcrămioara Cocîrlă a dat citire apelului echipei de la Inspectoratul Școlar al județului Suceava, inspector școlar general prof. Gheorghe Lazăr: „Dragi elevi, vă urăm să aveți un an școlar bun, să învățați lucruri folositoare și să vă bucurați de realizări! Stimați colegi și părinți, vă dorim putere de muncă, răbdare și răspunsul așteptat din partea celor pe care îi educați“, se spune, printre altele, în apel.

Domnul primar Vasile Avram a urat tuturor elevilor multă sănătate și să

învețe bine, cadrelor didactice a promis tot sprijinul administrativ. Școala vă așteaptă curată și pusă la punct din toate punctele de vedere. Toate cadrele didactice au o mare putere de muncă.

(Continuare în pagina a 8-a)

Kolea KURELIUK

Festivalul Internațional de Folclor pentru Copii și Tineret „Cătălina“, Iași, ediția a XXIV-a

Festivalul Internațional este un eveniment cultural antrenant și expresiv pentru toți iubitorii muzicii populare, a cântecelor naționale și a dansurilor pline de culoare și ritm, mai ales atunci când participanții la un astfel de festival sunt copiii, generația noastră de mâine.

Festivalul Internațional este un eveniment excepțional, care atrage în fiecare an la Iași grupuri de dansatori, uneori fanfare, lăutari, formații artistice din multe județe din România. La festival, grupurile folclorice românești au posibilitatea să comunice cu alte formații artistice din afara granițelor, deschizând, astfel, noi oportunități de dezvoltare, prietenie și cooperare.

Și în acest an, la festival au fost invitați grupuri, ansambluri și soliști, precum și membrii comunităților etnice din România, pentru a reprezenta cultura lor, toți îndrăgostiți de muzică populară, de cântecul și dansul străbunilor, care de mai mulți ani sunt ambasadorii artei populare în țara lor și în străinătate. Ei au prezentat la un nivel artistic ridicat zona de unde provin fiind recompensați cu diplome și premii.

Festivalul a avut drept scop promovarea potențialului creativ al tinerei generații, conservarea și restaurarea celor mai bune modele de artă populară, completarea patrimoniului național cu cântece, dansuri, muzică, pictură, arte aplicate și meșteșuguri, care sunt pe cale de dispariție și a urmărit: susținerea și dezvoltarea artei populare naționale pentru copii; cunoașterea culturii tradiționale, a artei și a tradițiilor populare ale diferitelor națiuni și naționalități care locuiesc în România și în afara granițelor; schimbul de experiență creatoare, dezvoltarea și consolidarea relațiilor între artiști amatori din diferite generații; ridicarea nivelului profesional al conducătorilor de grupuri folclorice; cultivarea gustului artistic al tinerei generații; familiarizarea cu patrimoniul istoric și cultural al orașului și județului Iași.

Festivalul de muzică și dansuri populare pentru copii în 2018 a fost o recompensă unică pentru ansamblurile artistice de a-și prezenta abilitățile și măiestria în domeniul lor, și totodată, de a avea și momente de relaxare în frumosul nostru oraș. Concertele prezentate în cadrul festivalului, au stârnit interesul iubitorilor genului popular. Folclorul în cadrul Festivalului Internațional pentru Copii și Tineret de la Iași, întotdeauna a fost reprezentat într-o largă gamă de limbi, culturi, tradiții și obiceiuri ale popoarelor Europei și nu numai.

În ultimele zile din luna iulie, Iași s-au transformat, mai exact parcul Palas, într-un teritoriu al cântecelor populare antrenante și al dansurilor naționale îndrăgite. Pentru al șaptelea an consecutiv, parcul Palas din Iași găzduiește Festivalul Internațional de Folclor pentru Copii și Tineret

„Cătălina“. Ajuns la cea de-a XXIV-a ediție, evenimentul de amploare dedicat portului, muzicii și dansurilor populare a avut ca protagoniști tineri artiști amatori, îndrăgostiți de tradițiile din țară și de peste hotare. Pe scena festivalului rând pe rând au urcat ansambluri folclorice din Mexic, Bulgaria, Polonia, Muntenegru, Ungaria și Republica Moldova. România a fost reprezentată de 14 ansambluri din județele Argeș, Botoșani, Hunedoara, Neamț, Olt, Tulcea, Suceava, Vaslui și Iași. Iu-

bitori ai folclorului românesc sau cei care au dorit să descopere tradițiile altor țări au avut parte de un spectacol tematic desăvârșit.

La fel ca în fiecare an, festivalul a fost deschis cu parada costumelor populare naționale miercuri, 26 iulie, începând cu ora 17:00. Spectatorii au putut admira costumele tradiționale ale țărilor

participante pe traseul Teatrul Național „Vasile Alecsandri“, bd. Ștefan cel Mare, strada Palat și Complexul Palas. Tot miercuri a fost și prima zi de concurs, care s-a desfășurat pe o scenă amenajată în cadrul Complexului Palas, și s-a încheiat,

vineri, când a avut loc ceremonia de premiere și concertul de gală.

Filiala Iași a UUR a fost reprezentată de ansamblul „Veselka“, care a oferit un frumos program artistic alcătuit dintr-o suită de dansuri populare ucrainene, prestația copiilor fiind apreciată nu doar de membrii juriului, ci și de publicul care i-a aplaudat minute în șir. La final, la categoria ansambluri din România, ansamblului nostru i-a fost acordat premiul I și, respectiv, premiul special al Radioteleviziunii din Iași. Performanța ansamblului „Veselka“ la Festivalul Internațional „Cătălina“ din Iași nu ar fi fost posibilă fără implicarea coregrafului și coordonatorului ansamblului, dra Fălișteanu Rodica, precum și fără sprijinul primit din partea conducerii Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă“.

Muzica, precum și rafinamentul dansurilor din țările participante au arătat că avem multe lucruri comune, iar atmosfera artistică a festivalului a extins posibilitățile de cooperare pentru binele și dezvoltarea comună.

Festivalul Internațional de folclor înseamnă întâlniri interesante și creative, comunicarea cu membrii diferitelor ansambluri, câștigarea experienței în ce privește participarea și organizarea unor astfel de evenimente, schimbul în ce privește realizările artistice și, desigur, astfel de evenimente sunt o adevărată școală de diplomatie populară. Acest festival a fost o adevărată sărbătoare pentru arta populară, spiritualitatea, unitatea în jurul folclorului a diferitelor țări europene. El inspiră, energizează, iar organizatorii au rămas mulțumiți de faptul că ieșenii s-au alăturat acestei sărbători într-un număr mare.

Festivalul a oferit o oportunitate rară iubitorilor de dansuri populare și motiv de a urmări programele participanților la Festivalului Internațional al Copiilor, pe scena mare. La rândul lor, colectivele de artiști din țările vecine, prin dans și cântec, au prezentat tradițiile culturale ale grupurilor etnice din care provin.

Festivalul Internațional de Folclor pentru Copii și Tineret „Cătălina“, organizat de Palatul Copiilor din Iași în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Iași, a prezentat comunității locale patrimoniul cultural autohton, precum și al altor țări participante la festival, fiind bine primit de publicul spectator, prezent în număr mare în fiecare zi.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Am redevenit profesor pentru o zi

(Urmare din pagina a 7-a)

Cu nostalgie îmi aduc aminte că am avut onoarea să fiu profesor „de mate“ al domnului primar. A fost bun la matematică, dar iată că este și un bun edil!

Directorul coordonator, prof. dr. Lăcrămioara Cocîrlă, a menționat: „Această primă zi de școală este, în același timp, un bilanț pentru anul care s-a încheiat și de perspectivă pentru anul școlar care tocmai începe, deschizând drumul spre cunoaștere și succese. Pentru anul școlar 2018-2019, școala noastră dispune de resursele umane și materiale necesare unei instruirii corespunzătoare exigențelor educaționale actuale“.

În continuare, domnia sa a prezentat încadra-

rea școlii pe discipline, învățătorii și diriginții, precum și un instructaj pentru buna desfășurare a procesului instructiv-educativ din școală.

Subsemnatul am oferit câteva zeci de almanahuri de dinainte de 1989 din colecția mea. În urma unui concurs fulger cu întrebări de cultură

generală și perspicacitate au câștigat câte un almanah elevii actuali, dar și foști elevi.

Am avut plăcuta surpriză să mă întâlnesc cu cei care au făcut parte din cercul „Albina“, condus de mine, dar și cu urmașii lor.

Printre altele, membrii cercului „Albina“ rezolvau careuri apărute în „Zori noi“ („Crai nou“), probleme de perspicacitate din „Novyi vik“, ba citeau și „Flacăra“. Se înțelege că am oferit și multe almanahuri „Flacăra“.

Așadar, pentru o zi, am revenit la Școala din Todirești.

Succes cadrelor din Todirești!

Succes elevilor!

Simpozion internațional

Martți, 17 iulie 2018, la biserica ortodoxă ucraineană din Sighetu Marmăției a avut loc, cu binecuvântarea P.F. Patriarh Daniel, Simpozionul internațional „100 de ani de la eliberarea din temnița sigheteană a cuviosului Alexie Carpatinul”. Anul acesta se împlinește un secol de când cuviosul Alexie Kabaliuk, numit și Apostolul Transcarpatiei, a fost eliberat din închisoarea din Sighetu Marmăției unde fusese închis de către autoritățile austro-ungare alături de alți creștini ortodocși pentru simplul motiv că a propovăduit credința ortodoxă în această regiune. Nu doar faptul că a pătimit în fosta închisoare sigheteană (actualmente Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței) îl leagă de nordul României; el a și botezat, și slujit în case particulare în unele sate din

Maramureș (Remeteți, Crăciunești), iar familiile care au avut contact cu el încă îi păstrează amintirea chiar la două generații distanță. De aceea, inițiatorul acestui eveniment, desfășurat în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România, pr. consilier dr. Nicolae Lauruc a considerat că Sighetul ar trebui să marcheze printr-un simpozion acest centenar.

În cuvântul de deschidere, dl Miroslav

Petrețchi, președintele UUR Maramureș, a transmis gândurile dlui deputat Nicolae Miroslav Petrețchi, mai apoi și a exprimat susținerea și aprecierea pentru acest eveniment spiritual și cultural din viața comunității ucrainene din România.

După ce s-a slujit acatistul Sf. Alexie, au prezentat scurte referate despre viața și activitatea Sf. Alexie, despre contextul politic care a dus la condamnarea și întemnițarea sa pr. Vitali Kemin, protopop de Iasinia, pr. Ioan Vucikan, de la biserica „Buna Vestire” din Chust, ctitorită de către cuviosul Alexie Kabaliuk după eliberarea din închisoare, pr. Vicar General Ioan Pițura, pr. protopop Ilie Albiciuc din Lugoj, pr. Marius Lauruc, pr. dr. Nicolae Lauruc și a fost citit și referatul pr. Vasile Aurel Pop, protopopul Sighetului. Din delegația din Ucraina a mai făcut parte și arhim. Adrian Maleta, starețul mănăstirii din satul Iza, unde se află moaștele cuviosului Alexie.

Simpozionul s-a încheiat cu un scurt concert susținut de către corul bisericii ortodoxe ucrainene din Sighet (dirijor Margareta Lauruc).

Pr. Marius LAURUC

HRAM LA DĂRMĂNEȘTI

Satul Dărmănești, județul Suceava se întinde de-a lungul pârâului Hatnuța, afluent al râului Suceava, de aceea i se mai spune și Hatna. Începe de la Călinești-Enache sau Greățca cum îi zicem noi cei de aici, traversează satul Măriței și se termină undeva aproape de satul Costâna. Este o localitate foarte mare, cu oameni gospodari, care și-au construit case noi, moderne, are drumuri asfaltate chiar și în câmp, cât și în gârla care desparte satul Dărmănești de satul Măriței. Tot respectul și admirația pentru așa gospodari. Dărmănești este denumirea comunei, care cuprinde 6 localități și toate se mândresc cu primul gospodar, domnul Dan Chidoveț care știe foarte bine cum să-i conducă.

Mi-am propus să vorbesc numai despre satul Dărmănești, mai precis despre biserica lui, care este Mireasa Domnului nostru Isus Hristos. Oamenii sunt credincioși, majoritatea sunt creștini ortodocși și ani de zile se adunau la

sită unele lucrări, care probabil vor fi finalizate în curând cu sprijinul credincioșilor. Biserica cea veche își serbează hramul de Înălțarea Domnului,

iar această biserică nouă și-a ales hramul Sfântului și slăvitului Proroc Ilie Tesviteanul, 20

iulie. De câțiva ani, de când o păstorește părintele Mihai Cobziuc are mereu mulți invitați la hram. Anul acesta a fost invitat și grupul vocal ucrainean „Vocile Negostinei” care s-a alăturat corului bisericesc și a cântat împreună la Sfânta Liturghie, deoarece toți membrii grupului fac parte și din corul bisericii noastre. Slujba s-a desfășurat bilingv, deoarece părintele M. Cobziuc a studiat teologia în Ucraina, la Kiev, și împreună i-am impresionat pe credincioșii prezenți, care erau în număr mare, cât și pe întreg soborul

o singură biserică, care este foarte veche de peste 300 de ani, unii spun că se apropie de 350 de ani, construită din lemn, care rezistă și acum. Fiindcă satul este foarte întins, distanța până la biserică este foarte mare, chiar peste 10 km, de aceea era foarte necesară construirea unei biserici noi, în zona numită Kilibancina. Părintele Mihai Cobziuc, fiu al satului Dărmănești, a fost transferat la o biserică mică, care se află chiar lângă șoseaua europeană, care duce tocmai în Ucraina. Majoritatea locuitorilor satului vorbesc limba ucraineană. Părintele M. Cobziuc cunoaște foarte bine graiul matern, s-a străduit și a început construcția unei biserici frumoase și mari. În exterior este o minunăție, cu o pictură frumoasă, iar în interior mai nece-

de preoți care a oficiat Sf. Liturghie. Erau 9

preoți, care au apreciat atât răspunsurile, cât și cântările noastre, iar rugăciunea „Tatăl nostru” a uimit pe toți, deoarece am interpretat varianta lărgită, pe care puțini o cunosc. Am interpretat și două cântece bisericești ucrainene: „O, Marie, Maty Boja” și „Za vse tobi ia deakuii”.

Părintele paroh Mihai Cobziuc a depus foarte mult suflet pentru această sărbătoare, are un dar și har de la bunul Dumnezeu de a vorbi cu mult drag, cu mult tact, cu multă credință, de aceea este atât de apreciat și iubit de credincioși. Majoritatea credincioșilor s-au îmbrăcat în costume populare specifice zonei, au întâmpinat oaspeții cu mult drag, au pregătit chiar și o agapă creștină, că doar e zi de hram. Fiind zi de vineri, toată mâncarea era de post și fiind dezlegare la pește, am fost serviți cu un pește delicios.

Aș dori să remarc un amănunt foarte important care nu poate fi trecut cu vederea. M-a impresionat o bătrânică, care a intrat în biserică în genunchi până în partea stângă a altarului unde a înmănat un pomelnic și o lumânare. Am observat că și-a lăsat încălțările undeva la ușă și a intrat numai în ciorapi cu toate că afară nu mai ploua, era o vreme splen-

didă, un soare strălucitor, iar ea este atât de credincioasă și vine mereu la biserică. Am mai aflat că o cheamă Maria, numele Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, a fost cândva învățătoarea satului Dărmănești și are 86 de ani. Așa cum a iubit meseria ei, cum a iubit copiii pe care i-a educat, așa îl iubește și pe Dumnezeu și este mereu prezentă în biserică.

La această sărbătoare, curtea bisericii era plină de credincioși, care au ascultat câteva cântece în limba maternă ucraineană, interpretate de grupurile invitate: din Siret, din Dânila, din Milișăuți cât și grupul gazdă, iar câteva imagini de la această mare sărbătoare dovedesc reușita acestei zile.

Felicia GRIGORAȘ

Festivalul interetnic „Conviețuiri” la Paltinu

În Bucovina, ziua de duminică, 26 august, a fost frumoasă și însorită, spre bucuria locuitorilor dar, mai ales, a numărului mare de turiști, unii din străinătate, care au ales să petreacă sfârșitul de săptămână în această parte a țării pentru a se delecta cu frumusețile acestor meleaguri îndeosebi ale zonelor montane. Dar, poate cel mai mult s-au bucurat de această zi, pe care sigur nu o vor uita, locuitorii satului Paltinu din raza comunei Vatra Moldoviței, județul Suceava deoarece, tocmai în această localitate, în această zi s-a desfășurat Festivalul interetnic „Conviețuiri” la care au participat ansambluri artistice din județele Suceava, Maramureș, dar și din Ucraina.

Organizat de către filiala Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România – președinte profesor Ilie Sauciuc – acest festival, devenit deja tradițional, s-a desfășurat la Paltinu nu întâmplător, ci datorită faptului că aceasta e o veche localitate cu populație majoritar ucraineană (huțulă) care, în ciuda vicisitudinilor vremurilor trecute, a păstrat din generație în generație datinile și obiceiurile populare, meșteșugurile, îndeosebi încondeierea ouălor (vestitele „pysanky” cu motive specific huțule), credința și mai ales identitatea națională.

La acest eveniment au participat, ca invitați de onoare, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, secretarul general UUR, doamna Irina Liuba Horvat, care este și președinta filialei sătmărene a UUR, vicepreședintele UUR, dl Hrihorciuc Victor, care totodată este și președintele filialei Iași a UUR, dl Miroslov Petrețchi, președintele filialei Maramureș a UUR. Fiind invitați, au participat și reprezentanții minorităților naționale din județul Suceava: germani, polonezi, maghiari și ruși-lipoveni. De asemenea, au mai fost prezente și doamnele Ana Maria Gavril, lector dr. la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, prof. Lucia Mihoc, inspector școlar la Inspectoratul Școlar Județean Suceava, dl Mihai Mihăiescu-Aniuk, consilier la Prefectura Suceava pe probleme de minorități. Au mai participat președinții organizațiilor locale ale UUR din județele Suceava, Maramu-

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

reș, directorii școlilor ucrainene din județul Suceava, numeroși membri ai comunității ucrainene din județ și mulți localnici.

Iarema ONEȘCIUC

Odată cu închiderea cursurilor, pentru toți copiii începe o perioadă lungă de libertate. Unii dintre ei nu-și pot permite să-și petreacă vacanța mare altundeva decât acasă. Dar orice copil are nevoie de a fi împreună cu alți copii, de a trăi bucuria jocului în grup; are nevoie de îndrumare, educație, ocrotire, încurajare din partea unui adult. De asemenea, nu trebuie uitate nici eficiența și trăinicia învățării prin joc, precum și rolul cunoașterii limbii materne în dezvoltarea armonioasă a unui copil.

Această realitate a constituit și fundamentul proiectului Școala de vară pentru copii de etnie ucraineană din județul Suceava desfășurat, în perioada 16-20 iulie 2018, la Bălcăuți. Proiectul a fost organizat de Consiliul Județean Suceava, în colaborare cu Consiliul Regional Lviv, Inspectoratul Școlar Județean Suceava, Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Suceava și Primăria Bălcăuți și s-a adresat unui grup de 100 de copii.

Scopul proiectului este stimularea implicării voluntare a copiilor în activități recreativ-instructive, cu promovarea și valorizarea potențialului individual și de grup al acestora, însușirea, pe termen scurt și lung, a unor alternative real-educative de petrecere a timpului liber în opoziție cu tentațiile nocive tot mai des întâlnite chiar la vârsta mică școlară, precum și dezvoltarea conștiinței tradițiilor lingvistice și culturale, a solidarității bazate pe înțelegere, toleranță și dialog.

La deschidere au participat președintele Consiliului Județean Suceava, Gheorghe Flutur, pre-

Vara la școală?!

realizarea unor obiective cum ar fi: însușirea și practicarea unor activități specifice vârstei și adresate petrecerii timpului liber în mod benefic (jocuri, comportamente, manifestări); dezvoltarea capacității de relaționare și comunicare principia-

panți. „În Școala de vară a fost minunat. Nu mă așteptam să fim chiar atât de mulți. Activitățile au fost productive și foarte distractive. Mie mi-a plăcut foarte mult și sper ca la anul să fie la fel“ a spus Ana Șoiman; „Cum a fost Școala de Vară?... foarte frumoasă, distractivă și extraordinară“ – Andreea Schipor; „Au fost zile petrecute cu folos. Am fost implicați în diverse activități interesante și am petrecut clipe de neuitat alături de colegi și profesori“, a relatat Ramona Maruneac.

Școala de vară se dorește a fi, în primul rând, o modalitate de a oferi copiilor o alternativă atractivă pentru petrecerea unei perioade din vacanța de vară. De asemenea, se are în vedere și faptul că limba maternă este o componentă esențială a educației de calitate, care este însuși fundamentul pentru emanciparea elevilor. Există obiceiuri, există tradiții care trebuie păstrate și transmise mai departe, iar limba maternă se poate pierde foarte ușor, dacă nu este învățată și vorbită în familie ori dacă nu este studiată și exersată în școală. Totodată, programul are în vedere creșterea încrederii părinților în instituția școlară, o mai bună colaborare și implicare a acestora în sprijinirea activităților curriculare și extracurriculare, cunoscându-se importanța părinților în desăvârșirea copiilor lor.

lă în limba ucraineană cu alți copii, de aceeași vârstă, dar și de vârstă și nivel educațional diferit; dezvoltarea capacității de a accepta noi provocări, care impun implicare personală în descoperirea de soluții practice și utile vieții de zi cu zi; dezvoltarea imaginației și creativității, deopotrivă prin spontaneitate, dar și prin analiză și raționare individuală și de grup; dezvoltarea încrederii în propriile capacități și a stimei de sine în raport cu ceilalți, dar și cu sine însuși; dezvoltarea și aplicarea concretă a abilităților de comunicare prin exprimarea opiniei personale în situații decizionale; manifestarea bucuriei de a fi împreună cu ceilalți prin adoptarea unor stări de accep-

tare, negocier, colaborare, solidaritate; îmbunătățirea relațiilor elevilor cu școala, cu cadrele didactice și alți elevi ai școlii; promovarea imaginii școlii prin diseminarea proiectului.

Copiii au fost familiarizați cu Ucraina au învățat poezii și cântece ucrainene, au realizat desene inspirate din poveștile ucrainene, au vizionat desene animate, au scris scrisori ale prieteniei, au învățat jocuri noi etc.

La finalul săptămânii am cules câteva gânduri de la elevii partici-

La reîntoarcerea acasă, doamna profesoară Oksana Bokalo a avut o întâlnire cu președintele Consiliului Regional din Lviv, Oleksandr Hanușcin, căruia i-a împărtășit impresiile după prima ediție a Școlii de vară pentru copii de etnie ucrain-

ședintele UUR, deputatul Nicolae Miroslav Petrețchi, primarul comunei Bălcăuți, Vasile Șoiman, prim-vicepreședintele UUR, Victor Semciuc, președintele UUR filiala Suceava, Ilie Sau-

ciuc, vicepreședintele UUR, Victor Hrihorciuc, consilierul UUR, Petru Șoiman, consilier al Consiliului Județean Suceava, Boreslaw Petrașuc, directorul Școlii Bălcăuți, Secstilia Gherasă, preotul localității, Cosmin Cucu, cadre didactice din Lviv și Suceava și elevi.

Activitățile organizate în cele cinci zile de către profesorii români și ucrainenii au urmărit

neană din județul Suceava. „Discutând cu elevii, cu profesorii, cu oamenii din zonă am observat că aceștia și-au păstrat tradițiile, obiceiurile și limba maternă, însă sunt interesați de a-și îmbogăți cunoștințele lingvistice prin contactul direct cu vorbitori nativi de ucraineană. Copiii sunt dornici de a cunoaște și a lega prietenii cu cei de vârsta lor din Ucraina“. Președintele Consiliului Regional din Lviv, Oleksandr Hanușcin a propus ca în vara anului viitor să fie organizată o tabără pentru copiii din România în zona Lviv, iar profesorii de limba ucraineană să participe la cursuri de calificare.

Așa că așteptăm cu nerăbdare vara viitoare!

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Maria cea plină de har

An de an, luna august, chiar dacă este de regulă luna concediilor, reprezintă pentru creștinii din bisericile tradiționale (de sorginte apostolică) prilej de intensă trăire duhovnicescă la praznicul Adormirii Maicii Domnului. Sute de mănăstiri din România și din Ucraina (și nu numai) sau biserici de enorie având hramul acesta sunt pline de pelerini sosiți din toate părțile pentru a-și primeni sufletele alături de cea care a fost Maica durerii.

De unde această pietate deosebită? Există oare o motivație care depășește tradiția strict umană? Întrebarea este legitimă și de aceea vom încerca, în cele ce urmează, să-i dăm răspuns.

Dacă deschidem Sfânta Scriptură a Noului Testament la Evanghelia după Luca, chiar în primul capitol (versetele 26-38), asistăm la un dialog, de o importanță deosebită pentru posteritate, între cea care avea să devină Maica Domnului și îngerul Gavriil. Acesta, îngerul, o salută pe Maria într-un mod care o intrigă chiar și pe ea: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei“. Acest salut cuprinde în sine

două elemente prin care Fecioara Maria apare într-o lumină specială. În primul rând, ea este considerată de înger ca fiind fără de păcate personale, lucru cu care nu se poate mândri nici un om. Harul este energie divină necreată, care acționează în zonele ferite de păcat și de aceea, noi oamenii beneficiem doar parțial de binefacerile harului, pentru că, pe lângă virtuți, avem și păcate. Afirmatia îngerului că Maria este plină de har dovedește că într-însa harul putea lucra plenar, deoarece ea era fără de păcat. Al doilea element cuprins în acest salut al lui Gavriil se referă la raportul interuman al Mariei. „Binecuvântată ești tu între femei“ sugerează faptul că ea va ocupa în istorie un loc central, fiind beneficiara stimei și respectului tuturor celorlalți.

Fecioara Maria rămâne uimită în urma acestei adresări. Îngerul Gavriil continuă, însă, dându-I vestea cea mare, așteptată de întregul popor, că ea va fi cea care îl va naște pe Mesia. Și în acest anunț apar două elemente care ne încredințează de faptul că a aflat „har la Dumnezeu“, adică a fost bineplăcută lui Dumnezeu (câți dintre noi n-ar vrea să

aibă certitudinea aceasta?). În al doilea rând, îngerul vorbește de o participare treimică la întruparea Mântuitorului: „Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri“. Nicăieri în istoria sfântă a Vechiului și Noului Testament nu întâlnim o atenție atât de directă a lui Dumnezeu asupra unei ființe umane ca aici.

După plecarea îngerului Fecioara Maria pleacă în vizită la ruda ei, Elisabeta, care era însărcinată cu cel care avea să fie Sfântul Ioan Botezătorul. Cu toate că era mult mai în vârstă decât Maria, „Elisabeta s-a umplut de Duh Sfânt și a zis: Binecuvântată ești tu între femei și

binecuvântat este rodul pântecelei tău. Și de unde cinstea aceasta ca să vină Maica Domnului meu la mine?“ La vechii evrei respectul celor tineri față de cei vârstnici era de la sine înțeles, de necontestat. Și totuși, în cazul de față cutuma nu mai este respectată, iar „de vină“ nu este Fecioara Maria, ci ruda ei, Elisabeta. Elogiul pe care ea îl face Mariei nu este doar produsul propriei cugetări, ci și al faptului că ea se afla sub inspirația Duhului Sfânt.

Revenind la întrebările pe care ni le-am pus la începutul acestei prezentări, considerăm că cel mai bun răspuns la ele ni-l dă Sfânta Scriptură a Noului Testament prin afirmațiile elogioase ale Îngerului Gavriil și ale Elisabetei, cea plină de Duhul Sfânt și poate că în primul rând prin grija specială a Sfintei Treimi față de Maica Domnului. Pietatea deosebită a credincioșilor noștri în ce-o privește, mulțimea de biserici și mănăstiri care-i poartă hramul, numele ei purtat de zeci de milioane de semeni ai noștri în întreaga lume, precum și rugăciunile pe care Biserica le înalță în cinstea ei, nu sunt doar produsul uman, ele avându-și izvorul în descoperirea dumnezeiască, fiind efectul proniei divine.

Pr. dr. Dumitru COLOTELO

Zilele orașului Siret, ediția a XI-a

Înainte de a scrie despre Zilele orașului Siret, aș vrea să spun cititorilor „Curierului ucrainean“ câteva cuvinte despre acest oraș.

Orașul Siret este un oraș al toleranței etnice și religioase, o mică Elveție a Bucovinei, așezată la marginea de răsărit a Uniunii Europene. Sărbătorirea orașului are rolul de a promova, prin cultură și artă, imaginea sa, de a păstra și cultiva multiculturalitatea, ca element definitoriu al spațiului bucovinean.

Manifestările dedicate acestor zile aduc în atenția publicului multă muzică de toate genurile, multe întreceri sportive și spectacole. Zilele orașului Siret se bucură de prezența, după părerea mea, a aproximativ 8000 de persoane, artiști, spectatori și vizitatori. La Zilele orașului Siret participă nu numai siretenii, ci și vizitatorii din satele și comunele învecinate și din țara vecină, Ucraina.

Ca în fiecare an, și anul acesta Primăria orașului Siret, Consiliul Local Siret și Centrul Cultural „Mihai Teliman“ au organizat, în perioada 13-15 iulie 2018, manifestări dedicate Zilelor orașului Siret, ediția a XI-a, un eveniment de succes, primit cu bucurie de publicul siretean și nu numai. Deschiderea oficială a activităților culturale și sportive a avut loc vineri, 13 iulie 2018, la ora 17, pe frumoasa scenă din fața Centrului Cultural „Mihai Teliman“ de către primarul orașului Siret, Adrian Popoiu, care a amintit faptul că manifestarea culturală intitulată „Zilele Siretului“ a ajuns, în acest an, la ediția cu numărul XI și speră că cei prezenți din Siret și din localități învecinate cu Siretul se vor simți bine.

În continuare, primarul orașului Siret, Adrian Popoiu, a spus: „Adresez celor ce vor urca pe această scenă și organizatorilor mult succes și sperăm ca și dumneavoastră să petreceți momente frumoase. Totodată, vă mulțumesc că sunteți prezenți aici și să deschid oficial „Zilele orașului Siret“.

Programul zilei de vineri, 13 iulie, a cuprins muzică de joc și voie bună, spre încântarea publicului. Vreau să spun că încă din prima zi a sărbătorii orașului Siret organizatorii și-au propus să aducă evenimentul cultural în centrul orașului prin muzică, dans, folclor, tradiție și meșteșuguri locale. În prima zi a manifestării, au urcat pe scenă cei

de la fanfara „Trandafirul“ din Calafindești, apoi au urmat rând pe rând copiii de la grădinița din Siret. Primii care au urcat pe scenă au fost micuții de la Grădinița cu Program Normal „Luminița“, Trupa pentru copii „Clichete“ Siret, Clubul copiilor și elevilor din Siret, Asociația „Kolomyika“

Siret sub conducerea prof. Zirca Ianoș, Clubul de Dans „Boghidance“ Siret, Trupa Marius Leonte Group și Miraj Group Suceava.

Zilele orașului Siret au continuat sâmbătă, 14 iulie, începând cu ora 9 cu probele sportive la: proba sportivă – alergare 10 km; șah copii (Sala de Conferințe a Casei de Cultură Siret); rebus dezlegare (sala de Conferințe a Casei de Cultură); tenis de masă (Sala de Sport a Colegiului Tehnic „Lațcu Vodă“ din Siret).

În continuarea programului, spectacolele au fost susținute, începând cu ora 15, în cadrul Festivalului de Folclor „Siretul“, ediția a VI-a, ziua I.

Ansamblul „Siretul“, Siret, Ansamblul „Koza-ciok“ din Bălcăuți sub îndrumarea prof. Petru Șoiman, Ansamblul „Kolomyika“ Siret, instructor prof. Zirca Ianoș, Ansamblul „Câmpul Pâinii“ Cugir, Călin Brăteanu, Ansamblul „Perla“ Cernăuți – Ucraina, Ansamblul „Florile Bucovinei“ Rădăuți, Grigore Gherman, DJ Covy, Clubul de Dans „Boghidance“ Siret și Grupa Blue Rivers.

Duminică, 15 iulie 2018, programul a început la ora 16 cu Festivalul de Folclor ediția a VI-a, ziua a II-a cu Ansamblul „Kolomyika“ Siret, instructor prof. Zirca Ianoș, Ansamblul „Codrișor“ Dornești, Răzvan Ciobanu, Grup Folcloric „Dor străbun“ Bilca, Mihai Hrincescu, Ansamblul „Doina Ilfovului“ Buftea, Ansamblul „Siretul“ Siret, Royal Group Suceava, Alter Ego, Pepe – full live concert, 100 de ani de la Marea Unire. 100 de lampioane – cu Alina – Olivia Mandiuc, Bogdan Popovici, Cristi Rangu și alți 17.

La festivitățile Zilelor orașului Siret, sâmbătă, 14 iulie 2018, a poposit la Siret Caravana „Zestrea Bucovinei“. Manifestările care au loc în cadrul Caravanei „Zestrea Bucovinei“ sunt organizate printr-un proiect inițiat de Consiliul Județean Suceava, în cadrul Programului dedicat Centenarului Marii Uniri. Manifestările de sâmbătă, 14 iulie 2018, au fost organizate împreună cu Primăria Siret și au început la ora 11, cu dezvelirea a trei plăci comemorative amplasate pe clădirile de însemnătate istorică pentru orașul Siret. Plăcile au fost amplasate pe Școala Gimnazială „Petru Mușat“ Siret, Policlinica Siret, clădire în care a funcționat Primăria Siret, precum și pe Casa Zbiererilor Siret, fost sediu al Jandarmeriei. La ora 12, în sala Voievozilor din Primăria Siret a avut loc o prezentare a proiectului Caravana „Zestrea Bucovinei“. Programul a mai inclus dezbateri și discuții interactive pe tema Siretul la frontiera Marii Uniri. Alocuțiunile au fost rostite de prof. Dumitru Băncescu și Silvestru Pînzaru. Tot sâmbătă, 14 iulie 2018, președintele Consiliului Județean Suceava, Gheorghe Flutur, a oferit distincția „Meritul Bucovinei“ mai multor personalități din această zonă a județului.

Nicolai MAIDANIUC

Aniversarea a 1030 de ani de la creștinarea Rusiei Kievene, marcată de ucrainenii din București

După cum este cunoscut, în acest an, în Ucraina se aniversează 1030 de ani de la creștinarea Rusiei Kievene în anul 988, când primul care s-a creștinat primind credința ortodoxă de la Constantinopol, a fost cneazul Volodymyr cel Mare împreună cu suita sa. După acea dată, tot poporul din Rusia Kievană a părăsit credința păgână, trecând la creștinism. Ca urmare, data de 28 iulie a rămas pentru totdeauna marcată în calendarul creștin al Bisericii Ortodoxe Ucrainene ca ziua Sfântului Volodymyr.

Așadar, în zilele de 27 și 28 iulie, s-au organizat în Ucraina manifestări fastuoase și procesiuni înălțătoare. Având în vedere că la Kiev funcționează două biserici ortodoxe – a Patriarhiei Moscovei și cea a Patriarhiei Kievului, amândouă au celebrat, pe rând, creștinarea. La data de 27 iulie, Patriarhia Moscovei și-a organizat procesiunea ei, pornind de la monumentul cneazului Volodymyr până la Lavra Pecerska, locul în care s-a oprit pentru a săvârși sfânta liturghie. În următoarea zi, s-a organizat o frumoasă procesiune a Bisericii Ortodoxe de Kiev care a pornit pe jos de la Catedrala Sf. Volodymyr, unde a avut loc slujba religioasă, s-a mers pe bulevardul Chreșciatyk (numele provenind chiar de la „locul creștinării”) și până la statuia care îl reprezintă pe marele kneaz și care se înalță pe malul Niprului. La procesiune a participat însuși președintele țării, Petro Poroshenko, împreună cu soția. Această procesiune era dedicată mult așteptatei autocefalii a Bisericii Ortodoxe Ucrainene, obținerii Tomosului din partea Bisericii Ecumenice a Constantinopolului.

Știind dinainte despre această aniversare, filiala București a Uniunii Ucrainenilor din România și-a programat organizarea unei conferințe pe tema creștinării Rusiei Kievene, care a fost susținută și de Ambasada Ucrainei la București, cu scopul de a marca acest important eveniment al ucrainenilor și de a scoate în evidență realitățile cu care se confruntă Ucraina, în momentul de față, din punct de vedere religios, mai ales. Deși Ucraina și-a dobândit statalitatea de 27 de ani, dreptul la canonicitate a Bisericii ei Ortodoxe nu l-a obținut nici până acum (Biserica Ortodoxă Rusă fiind cea care s-a împotrivit permanent și vehement acestei normalizări a situației).

Conferința s-a desfășurat în sala festivă a sediului organizației noastre din Piața Romană, în după-masa zilei de 27 iulie, având și câțiva invitați de seamă (din păcate, ceva mai puțini decât ne-am fi așteptat, din cauza perioadei estivale în care ne aflăm).

Am avut plăcuta sarcină de a deschide conferința, de a saluta prezența publicului, având, pe parcurs, și rolul de moderator-translator. M-am bucurat să pot acorda cuvântul domnului ministru-consilier al Ambasadei Ucrainei la București, Ievhen Levytky, care pe lângă salutul cald transmis organizatorilor și publicului din sală, ne-a vorbit, după cum ne-a obișnuit deja de ceva vreme, într-o formă erudită și distinsă, despre istoricul acestui eveniment, precum și despre năzuința poporului ucrainean de a câștiga independența de stat și acum – autocefalia Bisericii lui ortodoxe. Domnia sa a fost însoțit de două kolege de la Ambasada Ucrainei (doamna Svetlana Prychodko și doamna Maryna Movcean), pentru a ne fi alături la acest mare eveniment al poporului ucrainean binecredincios.

În prezidiu s-a mai aflat un istoric de profesie, multă vreme director în Ministerul Culturii și sus-

ținător al culturii ucrainenilor, domnul Carol Konig, care pe lângă frumoasa alocuțiune introductivă, ne-a prezentat și gravuri reușite, descoperite în copie, care reflectă momentele creștinării cneazului Volodymyr și a poporului său (acum aceste gravuri se află în custodia noastră). Domnia sa a subliniat că acea creștinare adusă din

Bizanț nu a putut avea loc într-o zi sau un an, ci a fost un întreg proces, făcându-se în câteva etape, credința păgână neputând fi prea ușor dezrădăcinată. Din partea Ministerului Culturii și Identității Naționale a mai vorbit consilierul care răspunde de relația culturală cu Ucraina, domnul Andrei Cemortan, proaspăt întors „din frumoasa Ucraina“, cum a remarcat domnia sa. El s-a bucu-

rat să ne transmită salutul, arătând că instituția sa este pregătită să definitiveze cât de curând protocolul de colaborare dintre țările noastre, Ucraina și România.

La conferință a mai fost invitat să vorbească, după cum ne-am obișnuit, de altfel, și la alte evenimente cu iz istoric, domnul masterand în istorie

Ionuț Mutu, care a căutat în cuvântul său să plaseze momentul creștinării în contextul istoric al vremii, trăgând și unele concluzii pertinente. Multe fapte istorice interesante a putut afla publicul prezent în sală, cel ucrainean și de alte etnii.

Și aș aminti doar câteva: sfântul Volodymyr cel Mare cu bunica sa, kneaghina Olha, care l-a atras către creștinism, erau asemuiți în istorie cu sfinții împărați Constantin și mama sa Elena, ca oameni care au pus și ei bazele creștinismului; cneazul Volodymyr, înainte de a se căsători cu împărăteasa Ana a Bizanțului, sora împăraților Constantin și Vasile, când nu era încă hotărât în privința creștinării, brusc a orbit și a reușit să-și recapete vederea de-abia după ce a fost încreștinat, văzându-L, astfel, pe „Dumnezeul Cel adevărat“ și minunea Lui. Iar după aceasta el a devenit mai bun și mai generos, iar imperiul său mai înfloritor și puternic, cu biserici și mănăstiri ridicate chiar de el. Și multe alte lucruri noi și necunoscute până atunci s-au putut afla în acea seară de neuitat.

La eveniment au mai fost prezente două persoane din orașul Harkiv (Ucraina), profesorii Serhi Vakulenko și Kateryna Karunyk, sosiți la București special ca să cerceteze limba folosită de ucrainenii din România și reflectată în publicațiile UUR, iar domnul Vakulenko a profitat de ocazie pentru a-și exprima impresiile pozitive despre conferință și despre România pe care a descoperit-o cu alți ochi decât o știa din auzite. Și cel mai mult l-au fascinat asemănările care există între poporul român și cel ucrainean, pe plan spiritual, mai ales, cu toate că sunt de neamuri diferite.

Conferința s-a terminat cu un moment liric și cu o agapă. Însă procesul de cunoaștere reciprocă, interacțiunea și interesul pentru cultura ucraineană au continuat. „Albumul de cusături huțule“ al Mirosłavei Șandro, de pildă, aflat în expoziție la loc de cinste, a atras publicul și a trebuit să „descifrez“ marea odisee a apariției lui la care am fost părtaşă. El a fost editat, după 28 de ani de așteptare, de către Ministerul Culturii la Editura „Bukrek“ din Cernăuți, prin Editura „Kriterion“, reeditat apoi în România, la „Lidana“. Am văzut la oameni un viu interes și sinceră admirație pentru arta ucraineană (de altfel, pasiunea pentru broderie este specifică ambelor noastre popoare!). Doamna avocat Tatiana Rădulescu, invitată adesea de vicepreședinta organizației și prietena ei, doamna Felicia Radu, a reușit să-și facă o părere despre comunitatea ucrainenilor din Capitală și a ținut să și-o exprime admirativ, ceea ce nu poate decât să ne bucure, mai ales că domnia sa ne și mediatizează adesea acțiunile culturale pe internet, pentru care îi mulțumim. Doamna Ioana Cuzmici, cea mai vârstnică ucraineană dintre toți, venită cândva în Capitală din Delta Dunării, ne-a încântat și dansa cu un cuvânt cald! Domnul Jordan Danilencu, provenit din rândul căzăcimii de la Dunăre, azi doctor în eubiotică, a ținut să ne împărtășească câteva idei, să ne recite din poeziile sale în limba română și în limba strămoșilor săi ucraineni. Am putut asculta și alte câteva idei, precum și, evident, nelipsita muzică ucraineană, fără de care nu am putea fi noi înșine. Iar seara s-a încheiat cu o surpriză și nespusă bucurie: unii tineri ucraineni, cândva activi membri ai ansamblului „Zorea“, plecați prin Anglia și reveniți în concediu, au dorit să ne viziteze, onorându-ne cu prezența lor (erau chiar fiul meu Mihai cu soția sa Liuba, cu fiul lor de trei ani, Sveatoslav, însoțiți și de alți tineri de la „Zorea“). Și aceasta pentru a încununa cum se cuvine întreaga noastră activitate de evocare a creștinării Rusiei Kievene, petrecută la ceas aniversar.

Iaroslava-Oresia COLOTELO

Personalități marcante din perioada Republicii Populare Ucrainene (1917-1923)

Pavlo Petrovyci Skoropadskyi - om politic și de stat, pentru o scurtă perioadă hatman al Ucrainei, s-a născut la 3 (16) mai 1873 la Wiesbaden, Germania.

Se trage dintr-un vechi și faimos neam, având strămoși din elita căzăcească precum și frunțași ai nobilimii de gubernie, care în secolele al XVII-lea și, respectiv, al XIX-lea au dat doi hatmani ai Ucrainei precum și filantropi și mecenai ce au susținut învățământul și tipăriturile, iar în unele cazuri și mișcarea națională ucraineană.

Anii copilăriei i-a petrecut Pavlo în satul Trosteați, județul Pryluțk, regiunea Cernihiv.

În perioada 1886-1893, a studiat la Corpul de Cadeți din Petersburg, absolvindu-l în gradul de cadet. Serviciul militar l-a efectuat la Regimentul de Cavalerie de gardă al Armatei ruse țariste. Cariera lui militară a fost strălucită.

A participat la Războiul Ruso-Japonez din 1904-1905 în timpul căruia a comandat Sotnia a 5-a a Regimentului Căzăcesc din Cita al Armatei Căzăcești Transbaicaliene. Pentru eroismul său în luptă a fost decorat cu Medalia de Aur Sf. Gheorghie cu spade. Apoi a fost numit aghiotant al comandantului suprem al armatelor ruse din Extremul Orient - generalul Linevici. În decembrie 1905, a fost numit aghiotant al țarului Rusiei, Nicolae al II-lea. Din septembrie 1910, a fost comandant al Regimentului 20 de dragoni finlandez, iar din aprilie 1911, comandant al Regimentului de Cavalerie de gardă al țarului. La 25 martie 1912, i s-a conferit gradul de general-maior, fiind încorporat în Regimentul Imperial.

De la începutul Primului Război Mondial, 1914-1916, a preluat comanda Regimentului 1 Cavalerie al Diviziei de Cavalerie de gardă.

Din 1916, a fost ridicat la gradul de general-locotenent. În ianuarie 1917, a fost numit comandant al Corpului de Armată 34, dislocat pe teritoriul Ucrainei. În iulie-august 1917, la ordinul din 18 iulie 1917 al comandantului Frontului de Sud-Vest, generalul L.Kornilov, Skoropadskyi a început ucrainizarea respectivului Corp de Armată, care la începutul lunii octombrie 1917, număra 60.000 luptători și care, până la începutul anului 1918, a fost considerat drept una dintre unitățile militare cele mai disciplinate și capabile de luptă. Corpul de Armată al lui Skoropadskyi, menținând sub control zona Șepetivka - Kozeatyn - Hrystianivka - Vapnarka, nu a permis ca unitățile bolșevizate să pătrundă în adâncimea teritoriului Ucrainei.

În decursul anului 1917, autoritatea lui Skoropadskyi ca lider militar de seamă a început să crească simțitor, astfel încât, în octombrie 1917, la Congresul Căzăcimii Libere, a fost ales ataman militar onorific.

Cu toate că până atunci Skoropadskyi nu participase la noua mișcare națională ucraineană, acum, sub influența evenimentelor revoluționare, și-a schimbat opiniile asupra problemei ucrainene.

În octombrie 1917, Corpul de Armată de sub comanda lui Skoropadskyi a apărut Rada Centrală Ucraineană, dezarmând în apropiere de Vinnyța Corpul 2 de gardă care încerca să străpungă apărarea mergând în ajutorul unităților bolșevice din Kiev. Skoropadskyi l-a dirijat, sub pază, înapoi spre Rusia. Cu toate acestea, Secretariatul General, care nu-i împărtășea ideile privind reformarea Armatei ucrainene pe baze regulate, nu vedea cu ochi buni creșterea popularității sale în rândurile militarilor.

Ca urmare, din cauza disensiunilor dintre Skoropadskyi și conducerea Radei Centrale și a Secretariatului General al Armatei privind problema menționată, la 15 decembrie 1917, Skoropadskyi și-a dat demisia, pedând generalului Handziuk comanda Corpului ucrainean.

Situându-se în opoziție față de politica Radei Centrale și, în special, față de experimentele sociale ale acesteia, Skoropadskyi se străduia, la începutul anului 1918, să caute aderenți care să-i susțină pe scară largă ideea privind structura autorității de stat în Ucraina. În acest scop, în martie 1918, s-a înființat cu sprijinul său la Kiev o orga-

nizație politică numită „Comunitatea Ucraineană” (ulterior „Comunitatea Populară Ucraineană”), care a început să pregătească instaurarea în Ucraina a

unei autorități autoritare. Această organizație a găsit

sprijin din partea Uniunii Proprietarilor Funciari, a Partidului Democrat Ucrainean al Agricultorilor, a unora dintre latifundiați, precum și din partea unor cercuri industriale și financiare; de asemenea și din partea Comandamentului Armatei Germane. Toți acești susținători erau nemulțumiți de politica social-economică a Radei Centrale Ucrainene.

La 25 aprilie 1918, la Congresul Panucrainean al Agricultorilor, Skoropadskyi a fost ales hatman al Ucrainei. În aceeași zi, a fost emis un așa-numit „Document către întregul popor ucrainean” prin care se anunța dizolvarea Radei Centrale Ucrainene și a Comitetelor Agrare, eliberarea din funcție a tuturor miniștrilor Guvernului, abrogarea tuturor legilor și dispozițiilor Secretariatului General și ale Guvernului referitoare la proprietate; se restabiea dreptul la proprietatea privată, se confirma dreptul țăranilor cu pământ puțin de a primi pământ ș.a.

Odată cu „Documentul” au fost publicate „Legile privind orânduirea de stat provizorie a Ucrainei”. În conformitate cu acest act, în loc de Republica Populară Ucraineană (RPU) se proclama Statul Ucrainean, în care toată puterea executivă și legislativă era preluată de hatmanul Ucrainei; acesta îl numea pe atamanul (șeful) Consiliului de Miniștri; Skoropadskyi devenea comandantul suprem al Armatei și Flotei ucrainene.

După venirea sa la putere, Skoropadskyi a acordat o mare atenție rezolvării problemelor economico-financiare ale statului, a susținut formarea sistemului de justiție, a realizat reformarea forțelor armate ale Statului Ucrainean.

În octombrie 1918, a condus Comisia Agrară Superioară care urma să elaboreze și să implementeze reforma agrară.

Skoropadskyi acorda o mare atenție formării unei armate regulate ucrainene. Printr-un anunț special, dat la 16 octombrie 1918, a făcut cunoscut întregii populații restaurarea căzăcimii și a Mare-lui Sfat Căzăcesc, postându-se, desigur, în fruntea acestuia.

Foarte importante au fost realizările lui Skoropadskyi în sfera politicii național-culturale. S-a străduit să ucrainizeze aparatul de stat și învățământul general, a susținut finanțarea în Ucraina a unei serii de instituții naționale de stat, de știință, de cultură și de învățământ, de o deosebită însemnătate fiind Universitatea Ucraineană de Stat din Kiev, Universitatea Ucraineană din Kamianet-Podilskyi, Arhiva Ucraineană de Stat, Galeria Națională de Arte, Muzeul Ucrainean de Istorie, Biblioteca Națională Ucraineană, Academia Ucraineană de Științe.

În perioada conducerii lui Skoropadskyi, Statul Ucrainean a menținut relații diplomatice active cu o serie de țări. Misiuni diplomatice au fost trimise în Elveția, Finlanda, Suedia, Norvegia. În iunie - septembrie 1918, Guvernul hatmanist a reglementat relațiile reciproce cu Armata de pe Don, Kubanul și Crimeea. La 12 iunie 1918, a fost semnat un tratat preliminar de pace cu RSFSR, urmând apoi o serie de tratative la Kiev în vederea încheierii unui tratat de pace între cele două țări.

În octombrie 1918, a fost trimis un reprezentant al Guvernului hatmanist în România: generalul Dașkevyci-Horbațkyi.

Între 4 și 17 septembrie 1918, Skoropadskyi s-a deplasat în Germania, la Berlin, pentru întâlniri oficiale cu persoane de rang înalt și chiar cu kaizerul Germaniei, Wilhelm al II-lea.

Politica Guvernului hatmanist, în frunte cu F.Lyzohub era orientată spre restaurarea orânduiri sociale-economice din perioada prerevoluționară, precum și protejarea intereselor păturilor conservatoare posesoare de proprietăți (moșieri, mari industriași și finanțiști); de asemenea, era favorizată participarea la Guvern, în majoritate, a reprezentanților partidelor ruse (cadeți, octombriști),

dintre care unii aveau convingeri antiucrainene. Aceștia au înlăturat de la colaborarea cu Skoropadskyi forțele național-democrate, ceea ce a dus la înființarea, la 5 august 1918, a unei Uniuni Naționale Ucrainene de Stat (UNUS), situate în opoziție față de puterea hatmanistă, care, tot în luna august 1918, s-a transformat în Uniunea Națională Ucraineană (UNS).

Acțiunile administrației hatmaniste locale: retrocedarea averilor și terenurilor către moșieri, lichidarea comitetelor țărănești, obligativitatea zilei de muncă de 12 ore etc. au provocat proteste de masă, spontane, ale țărănimii și muncitorimii, înăbușite prin represalii aplicate de expediții speciale din partea Siguranței de Stat și a unor unități militare germano-austriece și rusești.

În toamna anului 1918, încercând să stabilizeze situația din țară și să găsească o cale în vederea consolidării forțelor sociale în numele întăririi stabilității ucrainene, Skoropadskyi a căutat o soluție de compromis cu forțele ucrainene din opoziție. La 5 octombrie 1918, au avut loc tratative între hatman și conducerea UNS (V.Vynnycenko, A.Nikovski, F.Șvet), în timpul cărora delegația UNS a arătat necesitatea implementării unei reforme agrare și a elaborării unei legislații democratice a alegerilor. Totodată, a propus remanierea Cabinetului de Miniștri prin includerea unor reprezentanți ai organizațiilor de opoziție.

Ca urmare, la 24 octombrie 1918, F.Lyzohub a format un nou Guvern, în componența căruia au intrat 5 reprezentanți ai UNS. Această componență de compromis nu le convenea însă liderilor UNS, căci hatmanul trebuia să țină seama și de forțele care militau pentru o unire dintre Ucraina și forțele albgardiste ale Rusiei în scopul luptei împotriva bolșevicilor. Așa încât, liderii UNS au continuat pregătirea unei răscoale împotriva puterii hatmaniste.

Liderii UNS au propus organizarea unui Congres Național Ucrainean, în speranța că acest for popular reprezentativ ar putea avea legitimitatea de a înlătura hatmanatul. Însă majoritatea miniștrilor au protestat împotriva organizării unui asemenea Congres. În situația aceasta, toți acei miniștri care reprezentau UNS și-au depus demisia.

La 14 noiembrie 1918, Skoropadskyi a format un nou Guvern în frunte cu S.Herbel și a emis un document, pe care l-a dat publicității, prin care preconiza crearea unei federații, alcătuite din Ucraina și viitoarea Rusie nebolșevică. Documentul purta semnătura lui Skoropadskyi, dar fără precizarea titlului său și nu era contrasemnat de ministrul de resort.

Asemenea acțiuni ale lui Skoropadskyi au servit ca motivație pentru pornirea unei răscoale conduse de Directoratul RPU împotriva regimului hatmanist.

În această situație, Skoropadskyi și-a semnat abdicarea la 11 decembrie 1918. La scurt timp după intrarea oștilor Directoratului RPU în Kiev, el a plecat, în secret, în Germania, la Berlin.

Timp de 2 ani, Pavlo Skoropadskyi a trăit în Elveția, apoi s-a stabilit la Vansee, lângă Berlin.

A făcut parte din Sfatul Juraților al Uniunii Ucrainene a Agricultorilor Stataliști, dar apoi, în urma neînțelegerilor cu V.Lypynskyi, a ieșit din această organizație și împreună cu aderenții săi a înființat Uniunea Hatmanistilor Stataliști (UHS). A contribuit la organizarea unor numeroase filiale ale nucleelor hatmaniste în multe țări ale lumii.

Grație demersurilor lui Skoropadskyi a fost înființat, în 1926, Institutul Ucrainean de Științe de pe lângă Universitatea din Berlin.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Skoropadskyi a apărut interesele Ucrainei în fața cercurilor oficiale ale Germaniei și a facilitat eliberarea din lagărele de concentrare naziste a unor patrioți ucraineni (S.Bandera, A.Melnyk, I.Stețko).

La 16 aprilie 1945, în timpul bombardării Gării Platling (München) a fost grav rănit. A decedat la 28 aprilie 1945, la spitalul mănăstirii Metten. A fost înmormântat la Obersdorf, Germania.

Mihai POCORSCHI

În planul acțiunilor culturale pe anul 2018 al filialei UUR Caraș-Severin a fost prevăzută și o acțiune pe tema „Pe urmele strămoșilor”. Aceasta prevedea vizitarea locurilor din Transcarpatia – Ucraina, de unde bunicii și străbunicii noștri, din cauza vieții precare, au migrat în Banat unde au format sate compacte de ucraineni precum localitățile Copăcele, Cornuțel, Zorile, Criciova, Pădureni.

Ziua mult așteptată de 23 iulie a sosit. Membrii grupului care fac parte din Comitetul UUR al filialei Caraș-Severin, membrii corului „Glasul ucrainenilor”, membrii UUR ai organizațiilor locale cu activități deosebite, s-au întâlnit cu toții la autogara „Nadina” din Caransebeș.

În autocar, atmosfera este încinsă de zgomotul lin al motorului și al discuțiilor pe tema călătoriei. În jurul orei 17:00 părăsim teritoriul țării și intrăm pe teritoriul Ucrainei – Transcarpatia. După aproximativ 30 km, facem primul popas în orașul Chust. Am avut o stare de emoție amintindu-mi când bunica mea povestea, cum tânără fiind, venind din localitatea Senevir a lucrat ca servitoare în acest oraș.

Vizităm orașul, dar nu zăbovim mult, pentru că seara trebuie să ajungem la Mukacevo unde avem rezervate cazarea și masa pentru două zile. Ne întâmpină un oraș prietenos, iar la hotel suntem așteptați cu drag, cei de acolo știind scopul vizitei noastre pe meleagurile lor. Este de amintit că în acest oraș trei membri ai grupului s-au întâlnit cu rudele, urmași ai celor care au mai rămas în Transcarpatia, întâlnirea fiind emoționantă, deoarece unii dintre ei nu s-au văzut de 30 de ani.

Ziua următoare ne îndreptăm spre orașul Ujhorod, o altă localitate cu amintiri din povestirile bunicilor. Cel mai important obiectiv pe care l-am vizitat a fost Muzeul în aer liber. Am avut onoarea să fim întâmpinați de directorul muzeului, dl Vasile Kotan, și de dl dr. Ivan Chlanta folclorist și etnolog.

Dl Ivan Liber, prim-vicepreședintele UUR, președintele filialei Caraș-Severin a UUR, a expus scopul vizitei noastre, și anume cunoașterea locurilor de unde au plecat în Banat străbunicii noștri. Dl Ivan Liber a avut și o discuție particulară cu dl Ivan Chlanta pe tema creației folclorice. În colaborare cu dl Ivan Liber, dl Ivan Chlanta a publicat o culegere de folclor ucrainean din zona Banatului, care a avut un mare succes.

Grupul a vizitat Muzeul în aer liber unde sunt expuse casele cu tot strictul necesar unei gospodării. A fost emoționant să vezi evoluția oamenilor și a traiului lor, de la case cu acoperiș de paie și cu o gospodărie sărăcăcioasă, care în timp se îmbunătățește, casele devenind mai trainice cu unelte gospodărești mai practice. Se auzeau voci din grup în timpul vizitei „și noi am avut o astfel de sobă”, „și noi am avut o astfel de laviță”, și alte comparații. Impresionantă a fost și casa huțulă, care arăta ca o mică cetate în munți. Școala a fost vizitată cu mult interes, fiind păstrată așa cum funcționa ea odinioară, cu clasă de studiu, locuința dascălului etc. Nici biserica nu a fost ocolită, ghida noastră, dna T. Kotan, a dat explicații la

sete în mijlocul naturii, unde ne petrecem ceva din timp, apoi facem cale înapoi. De la dna Liuba Hrecin am primit câteva pliante cu obiective turistice din zonă și câteva ziare locale din care, citind numele reporterilor articolelor, am rămas plăcut impresionați că nume ca Babicin, Setelea, Iarema, Derbak, Rusnak, Subota, Barna

Pe urmele strămoșilor

multe scene biblice din icoanele și picturile din biserică. Dar nu se putea să nu treci și pe lângă cârciuma acelor vremuri, unde străbunicii noștri își mai înecau amarul sau își exprimau bucuria.

Pentru rămas-bun membrii corului „Glasul ucrainenilor” au interpretat, în mijlocul naturii, câteva cântece în limba ucraineană spre marea mulțumire a dlui folclorist, etnolog, Ivan Chlanta.

A doua zi a vizitei noastre a fost și ea foarte interesantă. Ne-am luat rămas-bun de la orașul Mukacevo și ne-am îndreptat spre regiunea de munte, localitatea Mijhiria, unde ne aștepta dl Misko Buresin care, pe lângă prezentarea localității, ne dă și unele îndrumări pentru călătoria noastră. Ne însoțește de acum în călătoria noastră dna Liuba Hrecin.

Cunoscutele localități doar din povestirile străbunilor ca Volovo, Senever, Seneverska Poleana, ne amintesc că odată aici s-au născut și au trăit o parte a vieții și strămoșii noștri. În continuare, ținta noastră este lacul Senever.

Pe drum ne iese în cale o rezervație de urși și una de lupi lângă care facem câte un mic popas. Ajungem la lacul din mijlocul munților, o frumu-

șete în mijlocul naturii, unde ne petrecem ceva din timp, apoi facem cale înapoi. De la dna Liuba Hrecin am primit câteva pliante cu obiective turistice din zonă și câteva ziare locale din care, citind numele reporterilor articolelor, am rămas plăcut impresionați că nume ca Babicin, Setelea, Iarema, Derbak, Rusnak, Subota, Barna

etc. sunt aceleași cu numele familiilor din localitățile ucrainenilor din Banat.

Următoarea destinație este orașul Rachiv unde vom înnopta. Drumul ne poartă mai departe prin munții Carpați care ne oferă peisaje minunate cu înălțimea lor și cu văile adânci. Trecem din nou prin sau pe lângă localitățile de unde au venit străbunii noștri, Koloceava, Dubove, Kolomyia.

Frații Malenovschi, trecând prin Kolomyia, își exprimă dorința de a reveni pe cont propriu pentru a-i căuta pe urmașii fraților bunicului care au rămas în această localitate.

Pe la prânz, a treia zi a călătoriei, ajungem la Cernăuți, oraș cunoscut nu numai de ucraineni, ci și de români. Și aici câțiva din membrii grupului se întâlnesc cu urmașii rudelor rămași în Ucraina. Facem poza de grup la statuia lui T.H. Șevcenko și urmează să vizităm orașul, dar o ploaie torențială ne strică programul. După-amiază târziu pornim spre mănăstirea Bănceni, nu departe de orașul Cernăuți. Suntem impresionați de frumusețea aleilor cu flori și de interiorul mănăstirii. Spre uimirea noastră, la slujba de vecernie la care asistăm, se slujește în limba română.

Începem cu încetul să ne luăm rămas-bun de la Ucraina, Transcarpatia și ne apropiem de meleagurile țării noastre. Târziu ajungem la Suceava unde suntem cazați peste noapte.

Ultima zi a călătoriei este pe teritoriul țării noastre cu drumul spre casă. Ne minunăm de frumusețile Bucovinei, vizităm istorica mănăstire Voroneț, mai facem câteva popasuri pe drum și seara ajungem la destinație, de unde am plecat, autogara din Caransebeș.

Tot ce am văzut și asimilat în această călătorie sperăm că va fi spre folosul participanților și al celor care vor beneficia de povestirea celor văzute.

Pentru toate acestea aducem mulțumiri conducerii UUR pentru înlesnirea efectuării acestei călătorii pe urmele strămoșilor noștri.

Maria BLAJ

Aniversarea bătăliei de la Konotop

La data de 29 iunie 2018, s-au împlinit 359 de ani de la grandioasa bătălie de la Konotop. Parte a Ruinei (așa cum este cunoscută perioada din istoria Ucrainei începută cu anul 1657, odată cu decesul ilustrului om politic și militar Bohdan Hmelnyțkyi și terminată cu anul 1687, an al preluării puterii de către Ivan Stepanovyci Mazepa), dar și a Războiului Ruso-Polonez desfășurat în perioada 1654-1667, încheiat cu Tratatul de la Andrusovo, bătălia de la Konotop reprezintă una dintre victoriile decisive ale cazacilor zaporojeni împotriva panslavismului rusesc de ocupație. Conduși de hatmanul Ivan Vyhovskiyi, 16.000 de cazaci zaporojeni, la care se adăugau 30.000 de tătari aliați, au înfrânt forțele ruse conduse de cneazul Aleksei Trubețkoi, prințul Simeon Pojarski și hatmanul zaporojean trădător Ivan Bezpalyi. Încă o bătălie în care așa-zisa „frăție ucraineano-rusă” a avut serios de suferit. Fără a contrazice istoria, între Bohdan și Ivan a mai fost totuși un hatman, Ivan Vyhovskiyi.

Ionuț MUTU

Sărbători popular-creștine ale ucrainenilor din Dobrogea

Profesorul Virgil Rițco ne face o mare bucurie cu noua apariție editorială. Ultima carte este un studiu de excepție despre sărbătorile creștine ale ucrainenilor din Dobrogea. Procesul elaborării acestui volum a fost lung și laborios. Mult timp i-a trebuit cercetătorului să străbată localitățile nord-dobrogene, unde locuiesc, de veacuri, urmașii cazacilor transdanubieni. Munca de teren se vede acum sintetizată în cartea apărută la R.C.R. Editorial, București, 2017, cu o prefață a distinsului profesor universitar, folclorist, comparatist și traducător, Ioan Rebușapcă.

Sărbătorile au ritmat viața ființei umane, încă din zorii istoriei omenirii. Ele au constituit momente de reculegere, de întărire spirituală și, nu în ultimul rând, clipe de relaxare, de socializare, de ieșire din timpul profan pentru o perioadă de timp mai lungă sau mai scurtă.

Cercetarea de față tratează despre sărbătorile religioase. Prin profundul lor caracter latreutic, ele exprimă sentimente de adorație, de venerație față de Dumnezeu și de Sfinți.

Originea acestor festivități este foarte discutabilă, din mai multe puncte de vedere. Este foarte greu să stabilim, cu precizie, momentul nașterii lor în timp. Putem observa doar evoluția lor, prin comparație cu evenimentele istorice și religioase care au avut loc in illo tempore. Apelând la timpul sacru și la timpul profan, putem intui cam cum au evoluat fenomenele sărbătorești. Oricum, ceea ce s-a petrecut în timpul mitic, a dăinuit, peste secole și milenii, în reprezentările pe care omul le actualizează, cu multe adausuri venite din tradiție.

Sărbătorile creștine s-au impus odată cu oficializarea acestei credințe în Imperiul Roman, apoi au fost difuzate în întreaga lume, în funcție de răspândirea misionară a creștinismului.

Comunitatea creștină primară a gravitat, la început, în jurul sinagogii, apoi, treptat, a fost nevoită să le părăsească. Tradițiile și sărbătorile primitive, în funcție de arealul istorico-geografic, s-au îmbogățit de la o generație la alta.

Crăciunul și Paștele, sărbători fundamentale ale creștinismului, au avut o evoluție foarte îndelungată, până s-au impus, așa cum le sărbătorim astăzi.

Crăciunul s-a cristalizat, ca dată fixă de sărbătoare importantă, între secolele al IV-lea și al VI-lea. Se crede că data de 25 decembrie, când se sărbătorește la Roma nașterea Soarelui neînvins, a ajuns, treptat, să fie declarată ziua de naștere a Domnului nostru Isus Hristos. În colindele tradiționale avem această imagine a Copilului Isus comparată cu Soarele: „Soarele-i Isus Hristos...”

Prin analogie cu data de 25 decembrie, s-a fixat data altei mari sărbători creștine: Buna Vestire, care se sărbătorește la 25 martie.

Paștele, ca sărbătoare tradițională a evreilor, amintește trecerea (= pesah) Mării Roșii a poporului evreu din robia egipteană, la libertate. Învierea Domnului este trecerea de la moarte la viață, de la păcat la mântuire. Pesah-ul era sărbătorit la 14 Nisan, cam între a doua jumătate a lunii martie și prima jumătate a lunii aprilie. Data celebrării Paștelui are la bază două fenomene astronomice: echinocțiul de primăvară și mișcarea de rotație a Lunii în jurul Pământului. Astfel, Paștele se serbează în duminica imediat următoare primei luni pline după echinocțiul de primăvară.

Multe sărbători creștine își au originea în textele evanghelice. Dar altele, prin tradiție, au la bază texte apocrife.

Sărbătorile dedicate Sfinților sunt inspirate din hagiografie, din legende, din povestiri populare, împreună cu obiceiurile aferente lor. Dar și obiceiurile au interferat între ele, datorită contactului între locuitorii diferitelor zone istorico-geografice.

Cartea profesorului Virgil Rițco, ediție bilingvă, prezintă vreo 30 de sărbători, pe care le-a sistematizat în funcție de anotimpuri. Cele mai multe sărbători sunt legate de anotimpul primăve-

rii, 13 la număr; urmând iarna, cu 8, vara, cu 5 și toamna, cu 4 sărbători.

Volumul începe cu sărbătoarea Sf. Apostol Andrei și se încheie cu Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil.

Profesorul Virgil Rițco tratează cele mai multe sărbători, pornind de la textul evanghelic sau de la viețile sfinților. Pericopa evanghelică este comentată, accentuându-se cuvintele sau expresiile care sunt legate strict de evenimentul sărbătorit. De cele mai multe ori au un ton omiletic, pentru că ele vor să convingă cititorul de adevărul moral ce se transmite prin sărbătoarea respectivă, mai mult, să-l pună în practică, în mod spiritual. Al doilea moment al prezentării sărbătorii este legat de obiceiurile și de tradițiile evenimentului religios respectiv. Proporția dintre textul sacru și tradiții diferă de la o sărbătoare la alta. Marile sărbători, cum sunt Nașterea Mântuitorului și Învierea se bucură de foarte multe obiceiuri, transmise, cu sfințenie, de-a lungul timpului.

Cartea de față, tratând despre obiceiurile creștin-populare ucrainene, la diferite sărbători, aduce un plus de informații despre obiceiurile adoptate de la comunitățile cu care aceștia au venit în contact, de-a lungul vremii, așa că facem cunoștință cu un bogat material reflectat în obiceiurile și tradițiile creștine nord-dobrogene.

Fiind vorba de obiceiuri creștine, mai ales în universul ortodox, vom găsi tradiții comune, atât pentru români, cât și pentru ucraineni. Folcloristul Virgil Rițco a scos în evidență multe obiceiuri specifice doar ucrainenilor. Este un foarte bun cunoscător al lor, pentru că, la cele mai multe dintre acestea, a luat parte în mod direct, încă din copilărie, în casa bunicilor sau a părinților. Am urmărit, cu mare bucurie, relatările directe despre aceste obiceiuri, actualizându-le, prin patosul cu care le prezintă autorul lor.

Aș dori ca, în cele ce urmează, să evidențiez trei momente din sărbătorile creștine ale ucrainenilor din Dobrogea, pentru farmecul lor deosebit, prin obiceiurile păstrate de veacuri, pentru parfumul festiv din tradiția acestor comunități.

La Crăciun, cum aflăm din prezenta carte, în ajun, trebuie pregătite 12 feluri de mâncare (nu le voi aminti, pentru a nu trezi o prea puternică poftă de a le gusta, măcar!). Simbolistica numărului 12 trimite, probabil, la cei 12 apostoli. Dar numărul de feluri de bucate diferă de la o gospodărie la alta, așa cum precizează autorul (pag.45). Există un întreg ritual cu ocazia acestei sărbători, care se respectă din generație în generație, și care dă acestui moment un plus de farmec festiv. Bucuria Crăciunului este subliniată și de multitudinea colindelor care se cântă pe la casele gospodarilor. Autorul include mai multe colinde culese de la ucrainenii din Hamcearca, Ciucurova, Telița, Caraorman, Lunca. Despre frumusețea acestor colinde, folcloristul Virgil Rițco spune că poezia lor „este bogată și variată. Are rădăcini în istoria ucraineană, în obiceiurile specifice poporului nostru, reprezentând o sursă nepuizabilă de bogăție folclorică” (pag. 55).

Un obicei foarte vechi, cu ocazia Anului Nou, pe stil vechi (1/14 ianuarie), este cel care poartă numele de Malanka, așa cum o numesc ucrainenii din Dobrogea, dar și din zonele din nordul Moldovei și al Bucovinei. Malanka este un teatru popular cu măști, întruchipând diferite tipuri de personaje: moșul, ursul, capra, țiganul, dracul și altele. Malanka intra numai în casele unde se adunau fetele mari. Alaiul de urători îmbracă un flăcău în haine femeiești, Malanka. Apoi pornește pe la casele gospodarilor. Malanka urează oamenilor un an bun, sănătate, noroc și belșug în toate. După colinde se aranja o masă tradițională, cu bucate specifice sărbătorii: cârnați, colțunași, horilcă și vin. Mai multe despre acest frumos obicei ucrainean se pot citi, cu mare plăcere, în cartea de față, începând cu pagina 65.

Învierea Domnului nostru Isus Hristos este

bogat prezentată în volumul de față. După prezentarea textelor evanghelice referitoare la Înviere, după comentariul exegetic, teologic, omiletic, autorul prezintă multe obiceiuri și tradiții legate de această fundamentală sărbătoare creștină. Se spune că gospodina nu se ridică de la cină, până la terminarea mesei, ca să stea cloștile pe ouă. În fiecare săptămână din Postul Mare are loc câte un obicei, rămas de la strămoși. În prima sâmbătă din Postul Mare, gospodinele duc la biserică colaci, colivă, miere pentru parastasul celor dispăruți. În a patra săptămână din Postul Mare, miercurea, este Sărbătoarea Crucii. Conform obiceiului, gospodinele coc „cruci” cu mac și le ung cu miere. Tot în această perioadă se realizează multe dintre lucrările de primăvară.

După Înviere urmează alte tipuri de obiceiuri care aduc bucuria în sufletul celor care au participat la glorioasa liturghie de Înviere a Mântuitorului nostru.

Înainte de Postul Mare, există un original obicei al ucrainenilor, numit Maslena. Toată săptămâna este umplută cu câte o secvență din acest obicei. Lunea se naște koloda. Marțea este botezată. Joia moare koloda. Vinerea este înmormântată. Sâmbăta este dedicată bocetului. Se vede că acest moment este foarte agreat de către gospodari, pentru că tradiția spune: „Maslena, Maslena, ce dragă-mi ești, dacă ai ține șapte săptămâni, iar postul numai una”. Prima zi din Post începe cu un plăcut obicei de clătire a dinților cu horilcă: „Noi ne clătim dinții după Maslenă ca, ferească Dumnezeu, să nu fi rămas printre dinți ceva de dulce” (pag.115).

Cu ocazia sărbătoririi nașterii sfântului Ioan Botezătorul, 24 iunie/7 iulie, are loc un alt vechi și frumos obicei, numit Ivan Kupalo. Festivitatea se celebrează cu mare entuziasm de către tineri. Se pot admira ghirlande de flori, ferigi magice, scâldatul nocturn, făclii, buchete de flori și de ierburi, coroane măiestrit împletite, focuri impresionante. Fetele mari își pregătesc coronițe superbe de flori viu colorate, pe care le lansează să plutească pe apă. Este impresionantă imaginea coronițelor, cu o lumânare la mijloc, plutind, în întunericul nopții. Prin aceste coronițe plutitoare, fetele așteaptă să găsească fericirea și iubirea. Focul și apa sunt elementele principale ale acestei tradiții. Iată, pe scurt, decorul pentru sărbătoarea lui Ivan Kupalo...

Mă opresc aici cu exemplificarea, pentru a nu lua cititorului bucuria de a descoperi o sumedenie de frumuseți ale tradițiilor și obiceiurilor ucrainenilor din ținuturile dobrogene...

Cu volumul de față ne ducem, virtual, cu gândul, într-o lume care e pe cale de dispariție. Era o lume de basm, de vis, de magie populară, un univers prin care ființa umană era, pe deplin, solidară cu natura primordială. Fiecare anotimp își avea farmecul lui, te cucerea prin bogăția faptelor extraordinare care se petreceau, pe viu, sub ochii uimiți ai tinerilor, dar și cu trăirea spirituală a celor maturi. Era fericirea omului care avea în venele sale sacralitatea. Era trăirea paradisiacă, așa cum le place studioșilor trecutului să denumească acel timp...

Omul modern s-a îndepărtat foarte mult de aceste tradiții, pentru că a pierdut semnificația sacră. Pentru el a rămas doar coaja materială a sărbătorii, interiorul, încărcat de aura sfințeniei, a dispărut...

N-aș putea să închei aceste modeste considerații, fără a aminti frumusețea ilustrațiilor, din această carte, realizate de către tânărul și talentatul pictor, Mihai Timošenco.

Volumul folcloristului și etnografului ucrainean din Dobrogea de nord, Virgil Rițco, închide în interiorul lui o mare mină de aur de informații folclorice cu privire la obiceiurile și la tradițiile ucrainene nord-dobrogene. Această sursă nepuizabilă de informație așteaptă să fie explorată de către viitorii dornici cititori, care ar dori să cunoască, mai profund, rădăcinile acestor sărbători și tradiții din veacurile de mult apuse.

O bună, frumoasă, plăcută și fructuoasă lectură!

I. VINGA

Bela Songott, Comuna Poienile de sub Munte, Maramureș. Monografie, 2015

Am răsfoit colecția revistei „Curierul ucrainean” din anii 1997-2003 și am dat peste articolele mele „Interviu cu Songott Bela, primar al comunei Poienile de sub Munte” publicat în revista cu numărul 100, în anul 2002 și „Poienile de sub Munte pași spre prosperitate” numerele 5-6 din 2003, articole care tratau problematica comunei sub cărmuirea profesorului de istorie, fiu al satului Songott Bela, prin grija căruia a fost elaborat un raport pentru îmbunătățirea situației economice și sociale a localității, propuneri care au stat la baza activității organelor de conducere. Majoritatea din acele propuneri au fost realizate de următoarele organe alese în frunte cu primarul actual Oncea Ștefan.

Fostul primar Songott Bela nu și-a uitat vechea preocupare de dascăl de istorie și a trecut la o muncă intensă de documentare pentru a-și realiza vechea dorință de elaborare a unei monografii a comunei Poienile de sub Munte. Dorința sa a fost realizată în anul 2015, când la Editura Țara Maramureșului a apărut cartea autorului Bela Songott „Comuna Poienile de sub Munte, Maramureș. Monografie”.

În carte autorul arată că a dorit să aducă „o modestă contribuție la cunoașterea localității natale Poienile de sub Munte, unde, de altfel, mi-am desfășurat și activitatea profesională ca dascăl timp de peste 45 de ani”. Tot autorul scrie că prima variantă a monografiei a fost elaborată în perioada 1970-1975, aceasta fiind tema lucrării de licență susținute la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Autorul mai arată că a continuat munca de cercetare pentru cunoașterea mai aprofundată a tuturor aspectelor din istoricul localității și a comunității ei, de la întemeierea așezării și până în zilele noastre... (Cartea este împărțită în douăsprezece capitole despre care vom relata în numărul următor).

În prefața cărții sale „Comuna Poienile de sub Munte, Maramureș”, autorul arată că a continuat munca de cercetare pentru cunoașterea mai aprofundată a tuturor aspectelor din istoria localității și a comunității ei, de la întemeierea așezării și până în zilele noastre, a consultat un vast și bogat material bibliografic, lucrări de istorie cu caracter general, dar și lucrări speciale privind istoria Maramureșului și a populației ucrainene de pe Valea Ruscovei, de autori români, ucraineni, maghiari și germani.

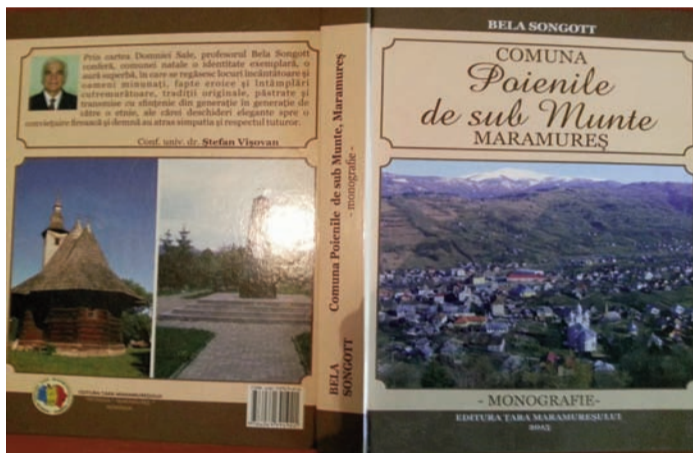
A cercetat unele documente inedite la Arhivele Statului din Sighetu Marmăției și Baia Mare, la Arhivele Primăriei din Vișeu de Sus (mai ales pentru perioada 1950-1968, când localitatea Poienile de sub Munte a aparținut de raionul Vișeu), precum și cele ale Primăriei și ale altor instituții din comună.

Autorul arată că: „Lucrarea de față nu putea să apară fără aportul substanțial al Primăriei și Consiliului Local Poienile de sub Munte, cărora le sunt recunoscător pentru efortul realizat. Pe această cale mulțumesc primarului comunei, Oncea Ștefan, secretarului comunei, Demianciuc Andrei, viceprimarului Chimșac Ștefan și celorlalți funcționari și angajați ai primăriei”. De asemenea, mulțumește familiei sale, soției Ana Steliana și fiilor Alexandru și Stelian pentru înțelegere și efortul acordat.

Tot în prefață prof. Țelman Ioan sub titlul „O

monografie reușită” arată că lucrarea monografică a profesorului Songott Bela, dedicată comunei Poienile de sub Munte, așezare cu cea mai numeroasă populație ucraineană din județul Maramureș, dar și din țară, se constituie, fără îndoială, între reușitele acestui gen de scrieri. Tot prof. Țelman arată că: „Imaginile fotografice care însoțesc textul sunt numeroase și variate tematic, ilustrând multe aspecte din viața locuitorilor și constituind adevărate documente istorice” și consideră că: „profesorul Songott a realizat o monografie valoroasă a Poienilor de sub Munte, frumoasă așezare ucraineană de la poalele Munților Maramureșului și a oferit un dar consătenilor săi”.

Lucrarea „Monografia comunei Poienile de sub Munte”, autor Bela Songott, cuprinde un număr mare de capitole, unde sunt prezentate date importante, multe dintre ele inedite, privind istoria, viața economică, politică, religioasă, culturală și artistică a comunității.

Primul capitol „Cadrul natural al localității” cuprinde: așezarea geografică, relieful, aspecte geologice, clima, rețeaua hidrologică, solurile, flora și vegetația, fauna.

Capitolul II „Istoria comunei până la Primul Război Mondial” cuprinde: vechimea localității, împrejurările în care s-a întemeiat așezarea, denumirea comunei în diferite perioade istorice, relațiile sociale și de muncă în Evul Mediu, aspecte din perioada Revoluției de la 1848-1849, situația comunei după Revoluția de la 1848-1849.

Capitolul III „Poienile de sub Munte între anii 1914-1945” cuprinde: comuna în timpul Primului Război Mondial, aspecte din perioada crizei economice din anii 1929-1933, situația comunei în preajma și în perioada celui de-al Doilea Război Mondial.

Capitolul IV „Comuna după al Doilea Război Mondial” cuprinde: situația comunei în primii ani de după război, aspecte din perioada reformei agrare din 1945, aspecte din timpul dictaturii comuniste, schimbări petrecute după căderea comunismului.

Capitolul V „Populația” cuprinde: evoluția numărului de locuitori, structura națională a populației, numărul gospodăriilor, nume de persoane și nume de familii predominante.

Capitolul VI „Organizarea politico-administrativă” cuprinde: organizarea politico-administrativă a comunei de-a lungul timpului, organele de pază și ordine din comună, jandarmeria, miliția și poliția, grănicerii și poliția de frontieră.

Capitolul VII „Activități economice” cuprinde: cultura plantelor, creșterea animalelor, ocupații secundare ale locuitorilor, mineritul, ocolul silvic, electrificarea comunei, serviciul poștal, agenția CEC, comerțul, transporturile și turismul.

Capitolul VIII „Sănătatea și sportul” cuprinde: asistența medicală, farmacia, asistența veterinară, Căminul de bătrâni, sportul.

Capitolul IX „Viața spirituală” cuprinde: biserică, învățământul, Căminul Cultural, Biblioteca comunală, monumente istorice.

Capitolul X „Elemente de etnografie și folclor” cuprinde: arhitectura gospodăriilor, portul popular, datini și obiceiuri (nașterea, căsătoria și moartea), obiceiuri legate de sărbătorile de peste an, despre instrumente muzicale.

Capitolul XI „Oameni de seamă ai comunei”: Brana Ianos, Boico Vasile, Szongott Ioan, Boico Maria, Beuca Șt. Alexa, Ivasiuc Dumitru, Buciuta Ioan, Boico Ioan, Beuca I. Alexa, Pavliș Iuri, Labici Mihai, Buciuta Ștefan, Ciuman Vasile.

Capitolul XII „Impresii ale celor care au vizitat comuna. Relații de colaborare cu comunități din Ucraina”.

În postfața la „Monografia comunei Poienile de sub Munte”, conf. univ. dr. Ștefan Vișovan arată: „Parcurgând cele peste trei sute de pagini ale cărții profesorului Bela Songott, te copleșește un sentiment de admirație și respect atât față de autor – un desăvârșit cunoscător al localității, un valoros intelectual al Maramureșului, cât și față de Poienile de sub Munte, așezare specific ucraineană, plasată în creierii Munților Maramureșului, de la care locuitorii ei mândri au împrumutat, parcă, semeția, aspirația către înălțimi și, mai presus de toate, puterea de a sta împotriva oricăror urgii care nu puține s-au abătut asupra-le și care, chiar dacă i-au clătinat uneori, nu i-au înfrânt niciodată.

Profesorul Bela Songott, prin cartea Domniei Sale, conferă comunei natale o identitate exemplară, o aură superbă, în care se regăsesc locuri încântătoare și oameni minunați, fapte eroice și întâmplări cutremurătoare, tradiții originale, păstrate și transmise cu sfințenie din generație în generație de către o etnie, ale cărei deschideri elegante spre o conviețuire firească și demnă au atras simpatia și respectul tuturor.

Nu pot încheia aceste scurte considerații fără a sublinia că întreaga monografie este redactată într-o limbă aleasă, autorul dovedind o stăpânire ireproșabilă a limbii române, o proprietate a termenilor specifică doar adevăraților profesori, la acestea adăugându-se acribia și talentul care transpar din toate capitolele cărții, elemente care, alături de un conținut de reală valoare științifică și documentară, fac din cartea Poienile de sub Munte una dintre cele mai valoroase monografii de acest gen scrise în Maramureș. Citind-o, poienarii își vor conștientiza mai acut obârșiile, se vor regăsi ca participanți la devenirea unei comunități străvechi, accentuându-și sentimentele de mândrie că istoria nu a trecut pe lângă ei, ci că, dimpotrivă, sunt veritabili creatori de istorie”.

Cartea are o valoare excepțională nu numai pentru consătenii noștri sau pentru istorici, dar și pentru ucrainenii dornici să cunoască istoria comunității ucrainene din România. Ar avea o și mai mare valoare dacă ar fi tradusă și în limba ucraineană sau într-o limbă de circulație internațională.

Îl felicit pe consăteanul și prietenul meu Bela pentru elaborarea monografiei comunei noastre natale Poienile de sub Munte și recomand tuturor intelectualilor și nu numai să aibă această carte în biblioteca lor.

Recomand conducerii Uniunii Ucrainenilor din România ca să achiziționeze mai multe exemplare pentru fiecare bibliotecă a organizațiilor din țară, sau cu acordul autorului, să reediteze Monografia comunei Poienile de sub Munte.

O ultimă mențiune pentru autor, referitoare la Monografia comunei Poienile de sub Munte este aceea că aceasta ar putea fi îmbogățită cu noi date, în special la capitolul „Oameni de seamă ai comunei”.

ing. Ștefan BUCIUTA

650 de ani de atestare documentară a comunei Poienile de sub Munte – 2003

SEPTEMBRIE... ZIS „RĂPCIUNE“

Septembrie, lună care împrumută multiplele nuanțe ale galbenului copacilor și pomilor, acoperind poiențele și cărările de munte cu frunze. Și să recunoaștem că nu o face doar de ochii pădurii, ci și-al pictorilor.

Septembrie, început de calendar bisericesc: „toamnă duhovnicească“.

Septembrie, lună în care butoaiile sunt atât de bombate și de tulburate, încât până și această meteahnă (viticolă) o atribuie... turburelului!

Septembrie, lună care presupune efort financiar..., dar înseamnă... „viață“ în ce privește aprovizionarea cămărilor cu de-ale gurii.

Septembrie, lună în care, nici cu busola nu mai găsești vacanța mare: cea mai plăcută perioadă a anului școlar!

Septembrie, soarele și cerul e din ce în ce mai jos. Înălțarea-i un moment de crez în suflete. Alege.

Septembrie, lună în care perioada transferurilor în fotbal se închide; competițiile europene sunt în apogeu desfășurare, în vreme ce poarta selecționării la echipa națională este deschisă oricărui fotbalist.

Septembrie, lună în care omul înțelept a terminat lucrul la „sanie“, dar, totodată, gândește că-i mai bună o „mașinuță faină“... second-hand; că-i potrivită pentru românașul de rând pentru tractat „caruselul anotimpurilor!“

Septembrie, de la brumă, pe șesuri, la zăpadă pe platourile mai înalte; nu-i decât decât un pas al vremii sau un popas... greșit.

Septembrie, lună în care nu mai poți ține doi pepeni de Dăbuleni într-o mână, dacă, cel puțin în supermarketuri, nu găsești o „mână de ajutor“... cu un pepene de import.

Septembrie, început de toamnă calendaristică; poate fi descrisă ca un fluviu sentimental doar dacă curge în afara noastră. De exemplu, se poate observa: unde iubirea e puțină, albia sentimentelor scade.

Septembrie, „nu mai zboară tot ce se „mănâncă!“... În insectarele din ghiozdane, elevii nu prea mai au ce adăuga.

Septembrie, lună în care țânțarii, dacă nu se iau măsuri anti, devin... „armăsari“ metaforizați.

Septembrie, lună căreia îi trece prin cap să organizeze o „tombolă“ a toamnei. Participanții vor da cu banul, câștigătorii vor încinge o horă a bucuriei înțelegând că participă jucând... la noroc!

Septembrie, lună în care cățeii e musai să fie legați de coadă, iar iubitorii de animale să înțeleagă, în spirit comunitar, protector, că avem de-a face cu niște funii de usturoi.

Septembrie, lună în care, pentru lovirea unui gogoșar „în plină figură“, noul cod penal acordă tot o lovitură: de... pedeapsă cultivatorului!

Septembrie, după postul Sfintei Marii, nunțile, ca să nu se facă de... „baftă“ încep să facă „breșe“ în dispozitivele de intervenție ale poliției sau jandarmeriei, în diferite locații de referință. La spitale se asigură urgențele: se pun... copcile, iar pe biletul de ieșire, s-ar putea adăuga mențiunea: „Trăiască nașul!“

Septembrie declanșează operațiunea națională de inventariere autumnală a bobocilor.

Septembrie se întrevide la orizont desfrunzirea pădurii, așa cum unii pictori o preferă: nud.

Septembrie în parcuri, în piețe; tot aia-i!... Primăriei nu-i pasă de insectărie, cum de pildă ar fi înmulțirea „țânțarilor“. Motivarea e mută, căci doar și ei vând ce vând și tot ei „ciupescl!“

Septembrie flăcăii tomnatici par dezorientați, hotărârea n-ajunge din urmă mișcarea... Virtuale parteneri de viață în cuplu pot fi întâlnite pe trotuarul celălalt, dar cu ei nu se pot întâlni cu toate că pământu-i rotund.

Septembrie, ultima față a verii, cu tenul colorat în praf de pe aripi de fluturi, mai stăruie; vara lui „Răpciune“ e în duh.

Septembrie, îndrăgostiților le place să se întrunească sub roză. Pot fi descoperiți călcând pe covorașe de frunze abia căzute, în amintirea unui obicei dispărut. Cu alte cuvinte ei fac uz de-a dezvălui „oala“ cu roze când e vorba să se discute despre lucruri care nu trebuie să înfrunte riscul de a fi aflate și de alții, pe o bancă din parc, de exemplu, într-un loc adăpostit de curiozități întâmplătoare.

Septembrie, e musai: campania de recoltare a roadelor pământului și soarelui să dea din „mâini și coate“, altminteri ar fi fost cazul să adaug, în conținutul acestei rubrici a revistei noastre, un echivalent (expresiv) cunoscutei vorbe românești „Tot ce-i prea mult, nu este... bun!“

Mihai MATEICIUC

Parodie

LUNA LUI CUPTOR – ECHIVALENȚE LIRICE

(din „Curierul ucrainean“ nr. 363-364, iulie 2018)

Cuptor – luna lui Helios și a lui Ra, grâului de folos, iar pe viețuitoare învățându-le să le prețuiască umbra.

Cuptor – luna în care în fiecare familie se vede cine-i mai tare în argumentare, soțul sau nevasta și, în funcție de asta, se pleacă la munte sau se pleacă la mare.

Cuptor – spaima șoselelor bituminate, mereu începute, mereu cârpite, niciodată terminate.

Cuptor – lună de școlărească importanță, prima lună plină de vacanță în care toate visele pot să prindă viață cu puțină și firească sponsorizare părintească.

Cuptor – odinioară, la țară, locul de joacă și somn al mățelilor și prunilor. A se citi, iubite cititor, pe cuptor, nu în cuptor !

Cuptor – luna în care, ajuns cumva la mare, prinzi o vreme tare, foarte schimbătoare, fără pic de soare, nouri de furtună, vântul veșnic mână, ba și-atunci când nu-s, steagul roșu-i sus.

Cuptor – luna favorită a lui Gerilă, dar mai nou pe noi mâniaoasă, fără milă mult ploioasă, mai tot timpul furtunoasă, fiindcă am poluat natura și vremii i-a uitat măsura.

Cuptor – cuvânt sonor, dogorător și arzător, brutarilor folositor și care poate-n viitor va fi deschis și-mbietor, chiar și meteorologilor.

Cuptor – luna soarelui cadou, numai că acum mai nou, plină de evenimente, ce n-au de-a face cu căldura: ploi ce se scutură torente și vânturi care dau de-a dura, retează totul din picioare, păduri întregi dintr-o suflare.

Cuptor – pompieristic vorbind, datorită mulțimii de evenimente triste, lună ce n-ar trebui să existe.

Cuptor – lanuri pârguite, mere de vară rumenite, toată natura-i mulțumită, se simte-n soare fericită, dar când se scapă la căldură, și-i arșiță fără măsură, toată natura îl înjură !

Cuptor – lună din miez de vară și, cum se spune în popor, cum este ea, dulce, amară, ploioasă ori prea secetoasă, așa va fi vremea în vară, iar peste patru ani în țară, când vin alegerile iară.

Cuptor – luna-n care și poezilor le pleacă muza la plimbare și ei, neștiind ce să mai facă, decât alte nerozii sau să tacă, se-apucă de parodii.

Lucian PERȚA

«Eu (Reverie romantică)»

Mykola Chvyliovyi (născut la 13 decembrie 1893 – decedat la 13 mai 1933) este unul dintre cei mai reprezentativi scriitori ai literaturii ucrainene de la începutul secolului al XX-lea, când în condițiile ființării multor organizații literare ce găzduiau dezbaterile ideatice-estetice din Ucraina anilor 1925-1928. A cunoscut bine România în timpul Primului Război Mondial când, urmare a contactului cu soldații-muncitori petersburghezi ce militau împotriva continuării războiului, în 1916, în România, cum mărturisește în a sa *Scurtă biografie* (1924), conștientizează că «este, totuși, om», și «nu un automat», fapt ce generează în sufletul său o dedublare, concretizată în acțiunile sale ca «cekist» (adept al acțiunilor revoluționare), dar și ca om, o dedublare cel mai edificator zugrăvită în nuvela «Eu (Reverie romantică)».

Proza sa are o coloratură lirico-romantică, impresionistă.

Chvyliovyi a propagat orientarea literaturii ucrainene spre arta europeană.

Obligat fiind să activeze în condițiile constrângerii creației (în 1934 a avut loc Primul Congres unional al scriitorilor sovietici, care a pus capăt tuturor orientărilor literare precedente, instaurând singura orientare literară – realismul socialist), acuzat de atitudine antipartinică, de încercare a ruperii literaturii ucrainene de cea rusă, presimțind apropierea terorii totale, se sinucide (prin împușcare) la 13 mai 1933.

Din îndepărtata ceață, dinspre lacurile cooperative agricole comunale fășăie un fășait: vine Maria. Ies în nemărginitele câmpuri, străbat trecătoarea muntoasă și acolo unde gorganele ard mocnit mă opresc lângă stâncă singuratică. Atunci un gând după altul, asemenea unor amazoane ce zburdă călare în figuri sprintene, roiesc în jurul meu. Apoi totul dispare... Misterioșii călăreți, legănându-se ritmic, se avântă spre înălțimile muntoase, și ziua se stinge; printre movile aleargă drumul, iar în urma lui se așterne stăpănată tăcută... Închid ochii și mi-aduc aminte ... că mama mea într-adevăr era întruchipatul prototip al extraordinarei Marii, care se află la începuturile necunoscutelor veacuri. Mama mea, o întrupare a naivității, tristeții liniștite și a nemărginitei bunătăți (Asta o țin bine minte!). Și în fața acestei minunate icoane măhnite imposibila mea durere și neînduplecatul meu chin se mai domolesc în candela fanatismului.

Mama spune că eu (fiul ei zbuciumat) m-am istovit cu desăvârșire... Atunci cuprind capul ei drag cu grabnica încărunțire argintie și-l culc ușor pe pieptul meu... Dincolo de fereastră se scurgeau diminețile cu perle înrouate. Treceau zile imposibile. Din îndepărtata pădure întunecoasă se târseau drumetii, și lângă fântâna sinilie, unde se despart drumurile în grabă la crucea tâlharilor, se opriră. Acolo, dincolo de munți, se află tânăra așezare.

Dar nopțile trec, serile freamătă pe lângă plopii care se pierd în necunoscutul șoselei, iar în urma lor – se scurg verile, anii și furtunoasa mea tinerețe. Atunci, în zilele dinaintea furtunii în partea sură a trecătoarei muntoase se stărnesc străfulgerări luminând cerul, munții se însușmează. Înăbușitul tunet greu nicicum nu poate răzbate din India, din răsărit. Lânzește natura dinaintea furtunii. Însă afară de fierberea din nori, se aude și un alt bubuit – ... canonada surdă. Se apropie două furtuni.

— Alarmă! – Mama zice că astăzi a udat menta ce moare de măhnire. «Se apropie furtuna!» – zice ea. Și în ochii ei observ două picături cristaline de rouă.

I

Un atac după altul. Regimentele vrăjmașe forțează năpraznic. Atunci cavaleria noastră atacă din flanc și falangele insurgenților pornesc con-

traatacul, furtuna crește, și gândurile mele sunt precum o sârmă neverosimil de întinse.

Ziua și noaptea mi le pierd la «CEKA»¹.

Locuința noastră – un palat fantastic: clădirea unui șleahic polon împușcat. Portiere himerice, arabescuri străvechi, portretele familiei nobiliare. Toate astea mă privesc din colțurile cabinetului meu ocazional.

Undeva din telefonul de campanie răsună trist o melodie neliniștitoare ce amintește îndepărtatul corn de stație feroviară.

Pe canapeaua luxoasă șade cu picioarele îndoite sub el un tătar înarmat îngânând monoton asiaticul său: «ala-la-la».

Privesc portretele: contele își încruntă sprâncenele, contesa – o trufașă disprețuire, copiii lor – în umbra stejarilor seculari.

În rigurozitatea aceasta extraordinară resimt întreaga lume străveche, totala ei grandoare neputincioasă și frumusețea celei de a treia tinereti a trecuților ani cu înalte virtuți morale.

Asta-i o deslușită perlă la banchetul sălbaticiei țări înfometate.

Eu, un ins cu totul străin, numit, pe de-o parte, drept bandit, pe de altă parte, un insurgent, scrutez simplu și senin aceste portrete și-n sufletul meu nu există și nu va fi mânie. Și e de înțeles: eu sunt cekist², dar și om.

În noaptea întunecoasă, când dincolo de fereastră se desfășoară serile orașului (aflat pe un munte, domeniul contelui domină orașul), când deasupra fabricii de cărămidă se ridică fumulețe sinilii și când locatarii, precum șoarecii ce se năpustesc de sub poartă în castelul pășăresc, în acea noapte întunecoasă în cabinetul extraordinar se adună tovarășii mei. Este noul sinedriu, tribunalul negru comunard.

Din fiece ungher privește adevărata moarte întru totul înspăimântătoare.

Unul dintre colocatari:

– Aici își ține ședința sadismul!

Eu:

— ... (tac).

Dincolo de crestele muntoase, din turnul orașului arama sună neliniștitor. Sunt bătăile orologiului. Din stăpănatul răzbate canonada surdă.

Tovarășii mei șed în jurul unei mese largi, dintr-un lemn negru. E liniște. Numai din îndepărtatul corn al telefonului de campanie din gara căii ferate din nou se aude melodia neliniștitoare. Dincolo de fereastră arareori trec insurgenții.

Tovarășii mei pot fi recunoscuți cu ușurință: doctorul Tagabat, Andriușa, al treilea – un degenerat (credincioasa santinelă de gardă).

Tribunalul negru e în formație completă.

Eu:

— Atenție! La ordinea zilei se află dosarul târgovețului ix!

Din vechile încăperi ies lacheii și, precum odinioară în fața conților, se înclină, privesc cu deslușire noul sinedriu și așază ceaiul pe masă. Apoi pe nesimțite dispar pe catifeaua covoarelor în labirintul camerelor înalte.

Candelabralul cu două lumânări arde mocnit. Lumina nu poate cuprinde nici un sfert din cabinet. În înălțime abia pâlpâie sfeșnicul. În oraș e întuneric. Și aici este întuneric: centrala electrică a fost aruncată în aer. Doctorul Tagabat se prăvăli pe canapeaua lată departe de candelabru, eu îi văd numai chelia albă și fruntea înaltă peste măsură. Mai departe, cufundat în întuneric, se află credinciosul ins de gardă cu structura degenerată a craniului. Îi văd numai privirea ușor năucă, fruntea îngustă, grămada părului zbârlit și nasul său turtit. El totdeauna mi-amintește figura ocașului, și cred că nu o dată trebuia să se afle în sectorul debaterilor criminalistice.

Andriușa șade buimac în dreapta mea și din când în când aruncă priviri neliniștite spre doctorul Tagabat. Eu știu despre ce este vorba.

Pe Andriușa, sârmanul meu Andriușa, l-a trimis aici la «CEKA» insuportabilul comitet revoluționar împotriva firavei sale voințe. Și Andriușa, acest comunard posomorât, când trebuie să-și pună ferm semnătura sub o hotărâre necurată.

– «Să fie împușcat», totdeauna se frământă și mereu semnează astfel: pe asprul document vital nu-și pune numele și prenumele, ci o codiță cu totul neînțeleasă, himerică, asemenea unei hieroglife hitite.

Eu:

— Treaba-i gata. Ce părere aveți, doctore Tagabat?

Doctorul (în mod mecanic):

— Să fie împușcat!

Andriușa se uită speriat o clipă spre Tagabat și se frământă. În cele din urmă, tremurând și cu o voce nesigură zice:

— Nu sunt de acord cu dumneavoastră, doctore.

— Dumneata nu ești de acord cu mine?! – și huruitul hohotului răgușit se rostogoli prin încăperile întunecate ale palatului princiar.

— La asta m-am așteptat. Astfel fu mereu. Dar și de data aceasta mă cutremur și mi se pare că mă cufund într-o mlaștină rece. Agerimea gândului meu atinge punctul culminant.

Și în aceeași clipă dintr-o dată în fața mea apare chipul mamei mele...

— ...«Să fie împușcat» ???

Mă privește calm, cu tristețe.

... Dincolo de crestele muntoase în îndepărtatul turn orășenesc răsună din nou arama: bate orologiul. Este întunericul miazănoptii. În palatului contelui abia ajunge zgomotul cononadei surde. La telefon se transmite: ai noștri au pornit contraatacul. Dincolo de portieră prin ușa de sticlă se vede vâlvătaia: dincolo de gorganele îndepărtate ard satele, stepele și urlă la pârjol câinii din preajma porților orașului. În oraș e liniște și inimile bat reciproc, în tăcere.

... Doctorul Tagabat apasă butonul.

Lacheul aduce pe tavă vinuri vechi. Apoi se îndepărtează călcând pe blănuri de leopard.

Privesc candelabralul, căătura mea însă se furișează fără voce într-acolo unde șade doctorul Tagabat și omul de gardă. Ei țin în mâini clondire cu vin pe care îl beau cu sete, tâlhărește.

Eu cuget: «Așa trebuie».

Andriușa însă se mută dintr-un loc într-altul și se tot repede să zică ceva. Eu știu la ce se gândește: el vrea să spună că procedura judecătorească nu e cinstită, nu astfel procedeză comunarzii, acesta-i un dezmăț etc., etc.

Of, cât de ciudat mai e și comunardul acesta Andriușa!

Când însă doctorul Tagabat aruncă pe covorul de catifea sticla goală și își scrie citeț prenumele sub hotărârea –

— «Să fie împușcat», – brusc mă cuprinde disperarea. Doctorul acesta cu fruntea lată și chelia albă, cu minte rece și piatră în loc de inimă e doar și stăpânul meu fără ieșire, instinctul meu de fiară. Eu, comandantul suprem al tribunalului negru comunard, în mâinile lui sunt un pigmeu care s-a lăsat în voia stihiei sălbatică.

«Dar care este ieșirea?»

– Să existe vreo ieșire?? – Eu nu văd niciuna.

Și se scurge înaintea mea întunecata istorie a civilizației, se trec alene popoarele, veacurile, timpul însuși.

Eu, totuși, nu văd nicio ieșire.

Adevărul într-adevăr era de partea doctorului Tagabat.

¹ «Ceka» – Comisia Extraordinară pentru Combaterea Contrarevoluției, a Sabotajului și Speculei, în primii ani ai Puterii Sovietice.

² Cekist – membru al Comisiei «CEKA».

Prezentare și traducere din limba ucraineană de Ioan REBUȘAPCĂ

(Continuare în numărul următor)

Discursul Președintelui rostit la parada militară „Marșul noii armate“ cu prilejul celeia de a 27-a aniversări a Independenței Ucrainei

Dragi compatrioți,
Stimați oaspeți,

În ultimii patru ani și jumătate noi, ucrainenii am trecut prin încercări mari din cauza războiului și a crizei economice pricinuite de agresiunea rusă. De mâna dușmanului au pierit mii și mii de ucraineni, militari și civili, bărbați, femei și copii. Am dat atât teste de rezistență, cât și de unitate. S-a încercat dezbinarea poporului nostru și dezmembrarea țării. S-a încercat blocarea parcursului nostru spre Europa. S-a dorit ca poporul nostru iubitor de libertate să fie băgat în odioasa boxă imperială.

Slavă Domnului și mulțumiri fiecărui ucrainean că am rezistat. Și nu doar am rezistat, dar am prins și puteri. Am devenit mai puternici, mai încrezători în noi și în posibilitățile noastre. Am pus bazele mersului nostru înainte în următorii ani și decenii cu repere strategice clare – Uniunea Europeană și NATO.

Dragi ucraineni,

Anul 2018 este pentru noi unul deosebit deoarece sărbătorim acum 100 de ani de la independența Republicii Populare Ucrainene, proclamată prin cel de-al patrulea Universal al Radei Centrale. Se apropie și o sută de ani de la Actul unirii prin care Republica Populară Ucraineană și Republica Populară Ucraineană de Vest au format un stat ucrainean unitar. Revoluția națională ucraineană, mișcările de eliberare de la începutul secolului trecut au durat aproape patru ani, dar atunci noi am pierdut statul. Strămoșii noștri nu au rezistat în războiul cu Rusia. Așa cum, la timpul său, nu au rezistat nici hatmanii noștri Ivan Vyhovskyi și Ivan Mazepa. Cauzele au fost diferite, dar rezultatul același: ani lungi de dependență tragică de imperiu, cu represii și holodomoruri, cu încercări de a suprima limba ucraineană și de a dizolva poporul ucrainean în imensul spațiu al Eurasiei.

Generației noastre i-a revenit sarcina de a rupe cercul fatal al istoriei, de a face în așa fel, încât independența Ucrainei să nu fie măsurată în luni sau în câțiva ani, cum s-a întâmplat anterior. Iar apoi să fie deplânsă, decenii întregi, pierderea ei, să fie analizate cauzele eșecului, ci să fie mândră de victorii și de succese.

În cei patru ani de război declanșat de Rusia împotriva Ucrainei, noi ne-am păstrat statul și l-am consolidat. Națiunea noastră s-a consolidat pe principiul apărării țării și al patriotismului. Noi am creat împreună o armată puternică și printr-o muncă migăloasă a diplomaților noștri am asigurat susținerea politico-diplomatică internațională a independenței Ucrainei.

Și, ce e mai important, noi am ales ferm propriul nostru drum de dezvoltare și nu avem dreptul să ne abatem de la el spre mulțumirea dușmanilor noștri externi și a agenților lor din interiorul țării.

În primul rând, noi rupem lanțurile care ne leagă de Imperiul rus și de Uniunea Sovietică. Principala sarcină a generației noastre este de a face independența ireversibilă, iar Ucraina mare și puternică, fără nicio perspectivă de a reveni în

zona de influență a Rusiei. Aceasta este sarcina societății și a puterii alese.

În al doilea rând, noi, ucrainenii mergem pe drumul nostru și înțelegem că în acest demers trebuie să ne bazăm, în primul rând, pe propriile noastre forțe. Să folosim bogățiile țării în interesul poporului și al generațiilor viitoare. Ucraina trebuie să apere ferm interesele sale naționale. Ajutorul extern, încă mai este pentru noi important, dar noi trebuie să ne ajutăm mai ales singuri.

În al treilea rând, să consolidăm independența prin pași concreți. De peste un an este în vigoare regimul fără vize cu UE. Noi devenim ireversibil parte a spațiului european și aceasta consolidează independența noastră politică.

A intrat în vigoare Acordul de Asociere și zona de liber schimb cu UE. Și ca rezultat, ponderea exportului în UE este acum de aproape 43% față de 32% cât era cu 4-5 ani în urmă. Strategia europeană clară ne-a permis să compensăm pierderile uriașe pe care le-am înregistrat în urma închiderii de către Rusia a pieței sale și a tranzitului spre țări la mărfurilor ucrainene. Ea, Rusia, nu va mai putea să ne șantajeze, deoarece noi ne-am întărit independența economică.

Din toamna anului 2016 – ieri s-au împlinit o mie de zile – noi nu mai cumpărăm gaze din Rusia. „Naftohaz“ ucrainean a înregistrat un succes strălucit la Curtea de Arbitraj din Stockholm împotriva Gazprom în urma căruia în buzunarul statului au intrat 4,6 miliarde hryvne. Astfel obținem independența noastră energetică.

În al patrulea rând, aș vrea să subliniez faptul că un trup nu poate fi liber atunci când sufletul se află în captivitate. Vreau să ne audă astăzi la Constantinopol, la Moscova, la Vatican că noi suntem ferm hotărâți să tăiem și ultima legătură prin care imperiul încearcă cu disperare să ne lege de el. Suntem hotărâți să terminăm cu această situație anormală și necanonică în care o parte importantă a comunității noastre ortodoxe depinde de biserica rusă, biserică care blagoslovește războiul hibrid al lui Putin împotriva Ucrainei, care se roagă zi și noapte pentru puterea rusă și pentru armată, tot rusă.

Creștinarea ne-a venit de la Biserica-Mamă a Constantinopolului, iar din Kiev s-a răspândit pe spații largi ale Europei de Est. În Ucraina, creștinismul are o istorie de peste o mie de ani, o tradiție teologică, liturgică și bisericească proprii. Acum, când noi am restabilit independența de stat a Ucrainei cu capitala la Kiev, nu mai sunt motive pentru ca Ucraina să nu aibă Biserica Ortodoxă Autocefală proprie, egală cu alte biserici ortodoxe autocefale.

Problema Tomosului de autocefalie pentru Biserica Ortodoxă a Ucrainei depășește limitele religioase. Ea face parte din aceeași categorie ca întărirea armatei, protejarea limbii, demersuri pentru intrarea în UE și NATO. Ea constituie încă un reper strategic pe drumul nostru istoric, este o componentă importantă a independenței noastre.

Integrarea în spațiul european și euroatlantic

este un mod sigur de a asigura securitatea și dezvoltarea Ucrainei, condiții demne de a trăi ale oamenilor. Această integrare este o garanție sigură, a independenței noastre. Trebuie însă să subliniez faptul că și Europa are nevoie de noi fiindcă, fără noi, UE nu va fi un proiect complet și încheiat. Căci hotarul actualei Europe civilizate trece de-a lungul frontierei nord-estice a Ucrainei.

Toți aceia de pe continentul nostru care nu sunt orbiți de banii rusești înțeleg că fără o Ucraină independentă și europeană Europa s-ar bucura de mai puțină pace și securitate. În mod sigur mai puțină, nicidecum mai multă. Fără restabilirea integrității teritoriale și suveranității statului nostru, toate granițele din Europa Centrală și de Est vor fi nesigure.

Războiul Rusiei împotriva Ucrainei este o parte a planului Kremlinului de a distruge UE și NATO. Ostașii noștri apără în estul Ucrainei nu doar țara noastră, ci întreaga Europă. Așadar, noi nu pășim spre UE și NATO cu mâna goală. Noi avem astăzi – și veți avea ocazia să vedeți acest lucru – una dintre cele mai bune armate de pe continent. Ea va consolida în mod substanțial flancul estic al NATO. În schimb, noi mizăm pe garanțiile de securitate colectivă pe care le oferă Alianța.

Dragi ucraineni,

De când mi-ați încercințat mandatul de președinte al Ucrainei, compasul de stat indică cu convingere Vestul, direcția opusă imperiului. Acul acestuia nu a oscilat nicio clipă și vă asigur că, atâta vreme cât acest compas se află în mâna mea, nu va oscila. Mai mult decât atât, voi insista ca în Constituția noastră să fie stipulat faptul că Ucraina dorește să se alăture UE și să intre în NATO. Juriștii au găsit formula cum se poate realiza acest lucru repede și bine. Până la deschiderea sesiunii din toamnă a Radei Supreme, programată pentru 4 septembrie, va fi înregistrat proiectul meu de lege în acest sens, iar eu voi munci zi și noapte, voi face totul ca el să fie adoptat.

Cel mai sigur garant al Independenței Ucrainei și al vieții pașnice a ucrainenilor sunt militarii noștri: Forțele Armate, Garda Națională, flota, grănicerii, Serviciul de Securitate, Poliția, alte structuri de forță.

Armata populară va da astăzi raportul în fața poporului ucrainean, iar poporul se mândrește cu armata sa.

Să ne plecăm capetele în memoria eroilor care și-au dat viața pentru viitorul pașnic al Ucrainei. Să ne plecăm capetele în fața fiecărei familii ucrainene care și-a pierdut soțul sau fiul, mama sau fiica. Memorie veșnică eroilor care au căzut în luptele pentru Ucraina noastră liberă și independentă.

La mulți ani cu prilejul aniversării a 27 de ani de Independență a Ucrainei!

La mulți ani cu prilejul aniversării a 100 de ani de statalitate ucraineană!

Slavă armatei ucrainene!

Slavă Forțelor Armate ale Ucrainei!

Slavă poporului ucrainean!

Slavă Ucrainei!

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape